

RAIVA AJA

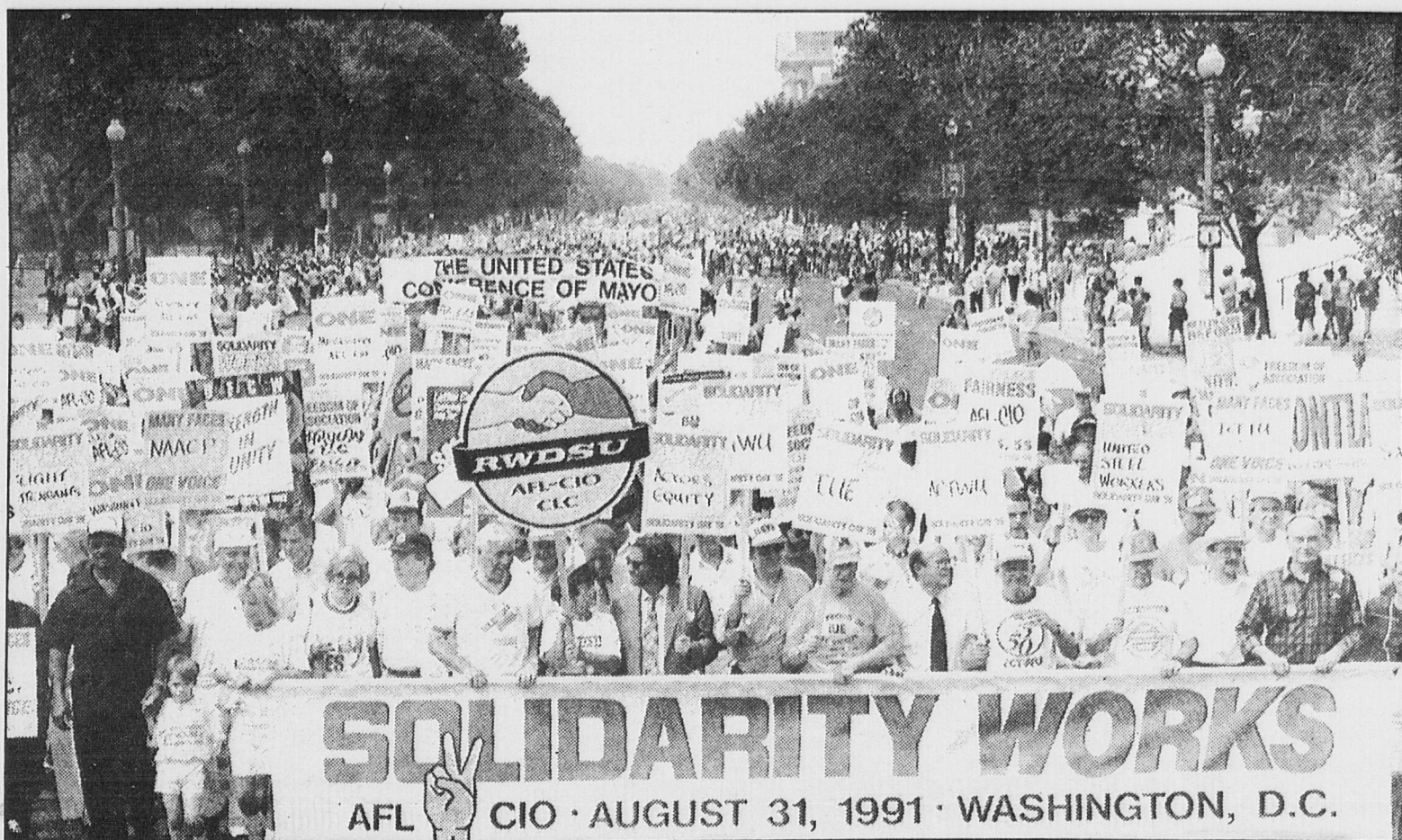
(THE PIONEER)

Keskiviikkona, syysk. 4 - Wed. Sept. 4, 1991

FINNISH AMERICAN WEEKLY

87 vuosikerta Vol. LXXXVII No. 35

50 cents

Washington, D.C.:n Constitution Avenue täyttyi lauantaina kymmenistä tuhansista marssijoista, jotka edustivat lukuisia ammattiliittoja ja siviilioikeusjärjestöjä.

Työläiset marssivat Washingtonissa

WASHINGTON - Sadat tuhannet ammattiliittolaiset ja siviilioikeuksien puolesta taistelevat kokoontuivat maamme pääkaupunkiin viime viikon lauantaina vaatiakseen parannusta hallituksen sisäpolitiikkaan. Julisteita kan-

tavat marssijat vetosivat poliittikoihin vaatimalla parannusta terveydenhuoltoon ja työläisten oikeuksiin.

Työnpäivän viikonlopuksi suunniteltu marssi, jonka sponsorina toimi AFL-CIO, oli

sekä poliittinen että juhlallinen. Park Servicen viranomaisten arvioiden mukaan marssiin osallistui noin 250,000 ihmistä.

"Olemme täällä vaatimassa, että demokraattinen hallituk-

semme - Valkoinen talo, kongressi ja tuomioistuim - toimisi oikeudenmukaisesti kaikkien suhteen, eikä vain niiden joilla on eniten rahaa tai hyvä onni", sanoi Lane Kirkland, ammattiliittojen keskusjärjestön presidentti.

"Solidarity Day" -nimellä kutsutun protestimarssin suunnitteluun osallistui yli 180 järjestöä. Mukana oli uskonnollisia, ympäristöllisiä ja siviilioikeusjärjestöjä sekä ammattiliittoja. Paikalla oli myös ammattiliittolaisia 30 eri maasta.

Puoluejohtaja Gus Hall: 'Kommunismi vielä hengissään'

NEW YORK - Yhdysvaltain kommunistipuolueen puheenjohtaja amerikkansuomalainen Gus Hall julisti viime viikon perjantaina, että Neuvostoliiton kommunismi ei ole kuollut vaan palaa vielä valta-
taan joku päivä.

Neuvostoliiton perustajan Vladimir Leninin muotokuvan edessä poseerannut Hall myönsi kommunismin olevan vaikeuksissa, mutta ennusti uutta nousukautta lähitulevaisuudessa.

"Kommunismi on vielä hengissään", hän totesi 90-minuut-

tisessa puolueen päämajassa pitämässään lehdistökonferenssissa, minkä aikana toimittajat tulittivat häntä Neuvostoliiton epäonnistunut vallankaappaus koskevilla kysymyksillä.

Hall sanoi uskovansa toimintakieltoon julistettujen kommunistien jatkavan toimintaansa mm. salaisilla sanomalehdillä.

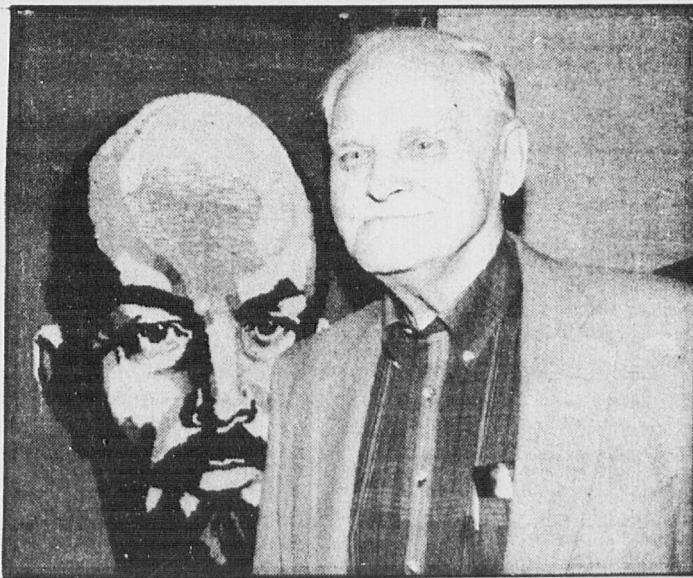
Hän myönsi takaiskun olevan tuntuva, mutta lisäsi, että ei ole pessimistinen. Hänen mukaansa Engelsin sanat "tämän hetken tapahtumien ol-

lessa negatiivisia, on syytä keskittyä pitkántähtäimen suunnitelmiin" sopivat tilanteeseen.

Hän sanoi uskovansa CIA:n sormien olleen mukana pelissä.

Hall, 80, joka on johtanut US:n vähäjäsenistä kommunistipuoluetta vuodesta 1953, sanoi Neuvostoliiton parlamentin toimineen joko järjettömästi tai pelkurimaisesti syyttäessään puoluetta kaikesta pahasta ja vaatimalla sen toiminnan lopettamista.

jatkuu sivulla 6

Gus Hall, US:n kommunistipuolueen puheenjohtaja, poseeraa Leninin muotokuvan edessä puolueen päämajassa New York Cityssä.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8-10

• The Marketplace - Finland
- the year 1887

• TORI '91 coming to Saima Park

• Tribute to RAIVA AJA

• Dust

Kauhua kambriikaudelta

Elämä oli jo 500 miljoonaa vuotta sitten yhtä monimuotoista kuin nytkin. Professori Stephen Jay Gould varoittaa näkemästä luonnossa mitään edistystä.

Pahaa-aavistamaton sukel-taja tutkii merenpohjaa. Levät huojuvat hiljaa hänen ympärillään. Värikkäät kalaparvet puikkelevat korallien välissä. Yksinäinen hummeri kyt-tää saalista kivenkolossa.

Äkkiä kalat sujahtavat pa-koon ja hummeri vetää sak-sensa piiloon. Sukeltaja kat-selee ympärilleen hämmästy-neenä, mutta ei huomaa ylä-puolellaan tuijottavaa suurta, soikeaa silmää.

Sukeltaja lähtee varovasti nousemaan kohti pinnalla o-dottavaa venettä, mutta sa-massa hänen kaulansa ympä-rille kietoutuu katkaravun pyrstöä muistuttava nikamai-nen lonkero. Sukeltaja yrittää turhaan rimpuilla irti: lonkero vetää hänen päänsä suureen pyöreään reikään, jota reu-nustavat leipäveitsen näköi-set hampaat syväälle hirviön kurkkuun asti.

Muutama rouskaus, ja jätti-läismäinen *anomalocaris* nie-laisee sukeltajan pieninä pa-lasina.

Harvardin yliopiston pale-ontologian professori **Step-hen Jay Gould** on tarjonnut edellä vapaasti mukaeltua kohtausta elokuvaohjaaja **Stev-en Spielbergin** käytettäväksi. "Eikö ole hyvä idea: Tap-pajani 5 - tai enpä tiedä miksi se pitäisi nimetä", Gould nau-raa.

Anomalocaris on pelot-tavuudestaan huolimatta vä-hemmän mielikuvituksellinen kuin E.T. ja monet muut Spi-elbergin filmien päähenkilöt.

Se on todella ollut olemassa kambriikaudella, noin 500 mil-joonaa vuotta sitten.

Oikea anomalocaris oli noin metrin pituinen, ja se lipui lä-hellä merenpohjaa poimien silppurisuuksia trilobiitteja sekä muita pikkueläimiä.

Kambriikauden eläimet ovat paljastaneet suurimmat salan-sa paleontologeille vasta vii-meksi kuluneiden parinkym-ven vuoden aikana. Paleon-tologit **Harry Whittington** ja **Derek Briggs** kuvasivat ano-malocarin tieteellisesti vas-ta 1985.

Sitä ennen anomalocarin fossiileja ei ymmärretty sa-man eläimen osiksi: sen etu-raajoja luultiin oudoiksi katkaravun sukuisiksi äyriäisiksi - siitä joutuaa myös nimi anomalocaris, outo katka. Sen suuta luultiin erilliseksi me-duusaksi, ja metrin pituinen ruumis luokiteltiin merikur-kuksi.

Kambriikauden räjähdys

Ensimmäisen anomalocaris-fossiilin ja monet muut sen kanssa samaan aikaan elä-neet kummajaiset kaivoi esiin yhdysvaltalainen paleon-tologi Charles Doolittle Walcott 1910- ja 20-luvuilla Kanadan Kalliovuorilta ns. Bur-gessin liuskeesta.

Walcottin 1909 löytämä korttelinkokoinen kerrostuma oli ainutlaatuinen; valtaosa kambriikauden pehmeistä e-läimistä hajosi jälkiä jättämät-

tä ennen kivettymistä. Bur-gessin kymmenettuhannet e-läimet olivat ilmeisesti hauta-tuneet hyvin nopeasti suures-sa mutavyöryssä.

Kambriikausi oli geologisista maailmankausista dramaat-tisin: Sitä edeltäneiden kol-men miljardin vuoden aikana maailman meriä hallitsivat yksisoluiset eläimet. Vasta tä-män ns. prekambriikauden lo-pussa bakteerien sekaan il-mestyi pieni joukko ameebo-jen ja matojen näköisiä pehmeitä eläimiä.

Sitten äkkiä, vain muutama kymmenen miljoonaa vuotta myöhemmin meret olivat täyn-nä mitä erilaisimpia otuksia. Ilmeisesti suvullisen lisääntymisen sytyttämä "kambri-ikauden räjähdys" loi uusia raajoja, kiduksia, sisäelimiä, uintielimiä, silmiä, hampaita, kilpiä ja kaikenlaisia muita si-vutuotteita.

Walcott oli ensimmäinen, jo-ka sai tutkia tätä uutta eläimistöä omin käsin. Hän teki kuitenkin pahan virheen ja luokitteli kaikki Burgessin e-läimet nykyisen eläinkunnan pääjaksoihin. Walcottin nä-kemys jäi vallitsevaksi 1970-luvulle asti, jolloin Whittington ja hänen oppilaansa ryhtyivät tutkimaan Burgessin fossiile-ja järjestelmällisesti.

Lisää aineistoa tutkimuk-siin saatiin 1984, kun Cheng-jiangista Etelä-Kiinasta löy-dettiin toinen varhaisen kam-briikauden fossiilikerrostuma. Chengjiangin liuske on noin 30 miljoonaa vuotta vanhem-paa kuin Burgessin, mutta suuri osa lajeista on samoja.

Muiden muassa anomalocaris näyttää pysyneen muut-tumattomana ainakin 30 mil-joonaa vuotta. Se oli todella sitkeä peto verrattuna esi-

merkiksi ihmiseen, jonka "val-takaus" on kestänyt alle mil-joona vuotta.

Luokittelu uusiksi

Professori Gould nosti Bur-gessin eläimet tieteellisten ammattilehtien sivuilta julki-suuteen pari vuotta sitten kir-jassaan *Wonderful Life*, joka oli pitkään myyntilistojen kär-jessä englantia puhuvissa maissa.

Hänen mielestään Burges-sin eläimet kääntävät nurin yleisen käsityksen luon-nonhistorian kulusta: moni-soluisen elämä oli jo alkuvai-heessaan vähintään yhtä mo-nimuotoinen kuin nytkin. 500 miljoonan vuoden aikana ei ole tapahtunut mitään edis-tystä tai kehitystä, vaan ai-noastaan sattuman ja historian ohjaamaa muuntelua.

Biologit riitelevät jatkuvasti kasvien ja eläinten luokit-telusta, mutta melko yleisesti hyväksytään, että nykyinen eläinkunta voidaan jakaa ruu-miinrakenteiden perusteella noin kolmeen kymmeneen pääjaksoon.

Pääjaksoja ovat mm. nivel-madot, äyriäiset, nilviäiset se-kä makkaramadot. Ihmiset ja muut nisäkkäät kuuluvat lintu-jen, kalojen, matelijoiden ja sammakkoeläinten kanssa selkärangaisiin, joka puoles-taan on selkärangasteiden pää-jakson alajakso.

Burgessin fossiilieläimistö mahtuu tähän luokitteluun vain osittain. Sieltä löytyy äyriäisten, hämähäkkien ja nilviäisten esi-isiä sekä nivel-ja makkaramatoja. Onpa jou-kossa myös laiha kalaa muis-tuttava otus nimeltään *pikaia* - ilmeinen selkärankaisten e-deltäjä.

Suuri osa Burgessin eläimistä on kuitenkin ruumiin-rakenteeltaan niin kummalli-sia, että jopa 20 otusta voi-daan sijoittaa kokonaan omiin, sukupuuttoon kuolleisiin pää-jaksoihinsa. Anomalocaris on silmiinpistävin esimerkki, mut-ta pienempien joukossa on ehkä vielä kummallisempia sekasikiöitä.

Gouldin suosikki on parin-kymmenen sentin mittainen *hallucigenia*, jonka ruumiin toisella puolella oli seitsemän paria piikkejä, toisella puolella seitsemän lonkeroa. Kumpi on yläpuoli? Otuksen nimen-nyt **Simon Conway Morris** ehdotti 1977, että hallucige-nia seisoi piikkiensä varassa, mutta tuorempien tutkimus-ten mukaan asia voikin olla

Geologiset kaudet

ikä milj. vuotta		
	keno- tsooinen	
50		tertiääri
100	meso- tsooinen	liitu
200		jura trias
300		permi
400	paleo- tsooinen	kivihili devoni siluuri
500		ordoviikki
600		
700		
800		
900		
1 000		
		prekambri
2 000		
3 000		
3 500		

toisin päin.

Darwinin vääristelyä

Gouldin mukaan Walcott ei kyennyt ymmärtämään löytön-sä ainutlaatuisuutta, koska hän uskoi evoluution lisäksi myös Jumalaan ja siihen, että elämällä on joku tarkoitus. Sellaiseen ajatusmaailmaan ei sopinut, että kokonaisia pääjaksoja kuolee sukupuut-toon.

Jo 1800-luvulla vakiintui tapa kuvata elämän kehitystä sukupuulla, joka haarautuu yhä monimutkaisemmaksi a-

jatkuu seuraavalla sivulla

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX (508) 345-1007

Subscription rates:

USA: 12 mo. - \$23.00; 6 mo. - \$15.00; 3 mo. - \$11.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Exchange rate

August 30, 1991

1 Finnish mark = US\$.2352

US\$ = 4.2525

Foreign exchange, New York prices.
Rates for trades of \$1 million min-imum.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1991: Yhteensä \$3,774.00

Lily Delphey, Albany, NY \$14.00
Jack Saarimäki, Wareham, MA \$7.00

Kiitos lahjoittajille!

Korjaus: Viime viikon lehdessä Elmer W. Saleniuksen, Framingham, MA, nimi oli kirjoitettu väärin.

Nimipäivät

Syyskuun 11 p., Santeri,
Ale, Aleksanteri, Ali
Syyskuun 12 p., Valma
Syyskuun 13 p., Orvo
Syyskuun 14 p., Iida
Syyskuun 15 p., Sirpa
Syyskuun 16 p., Hellevi,
Hillevi, Hille
Syyskuun 17 p., Aili, Aila

Helsinkiläinen Euroopan kolmanneksi ahkerin matkailija

Helsinkiläiset ovat Euroopan kolmanneksi ahkerimpia ulkomaanmatkailijoita. Tämä käy ilmi tuoreesta vertailusta, jossa oli mukana 250 Euroopan kaupunkia.

Suomen pääkaupunkilainen kulutti viime vuonna keskimäärin 1,645 ecua eli runsaat 8,000 markkaa. Häntä innokkaammin matkustivat vain tukholmalaiset ja zurichiläiset, kerrotaan European Travel Monitor -tutkimuksessa.

Eurooppalaisten ulkomaanmatkailua kartoittavan haastattelututkimuksen mukaan tukholmalaiset kuluttivat matkoihinsa osapuulleen 10,200 ja zurichiläiset 9,300 markkaa.

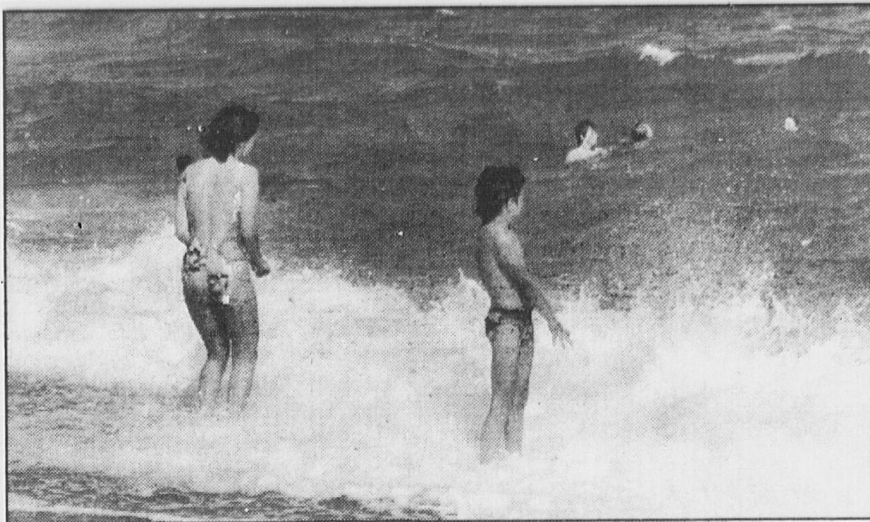
Edes lama ei ole purrut suomalaisten matkustusintoon, sillä vielä kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä suomalaisten matkailu lisääntyi kolme prosenttia viime vuoteen verrattuna.

Samaan aikaan etenkin Persianlahden sota vähensi muualla Euroopassa työmatkoja 12 prosenttia ja lomailua viisi prosenttia. Kovimmin vähennys puri Turkin matkailutuloja: turisteja oli puolet edellisvuotista vähemmän.

Kaupunkivertailun ohella matkailututkijat ovat jakaneet Euroopan 130 alueeseen sen mukaan, kuinka paljon niiden asukkaat kulut-

tavat rahaa ulkomaanmatkoihin. Kolmeksi osaksi jaotellun Suomen kaikki osat sijoittuvat kymmenen avokätisemmän joukkoon.

European Travel Monitor -tutkimusta on tehty vuodesta 1988 lähtien lähinnä matkatoimistojen ja lentoyhtiöiden käyttöön. Suomen Gallup Oy tekee tutkimusta varten vuosittain 12,000 haastattelua.

Pohjolan valkeasta kaupungista rynnätään vilkkaasti ulkomaille.

New Yorkin vanha slummi kaivetaan esiin

Autojen on turha pyrkiä Manhattanin eteläosassa sijaitsevalle parkkipaikalle, sillä arkeologit ovat repineet asfaltin auki. Alueella on aikoinaan sijainnut New Yorkin ensimmäinen ja pahin slummi-alue, jossa ryöväittiin ja murhattiin siinä määrin, että paikka sai lempinimen "käärmeiden pesä".

Nyt arkeologit kaivelevat Five Pointsissa toivoen löytävänsä yksityiskohtia slummissa viime vuosisadalla asuneiden köyhien maahanmuuttajien elämästä. Tulvien ja mudan takia alueesta tuli paikka, jonne päätyivät kaikki, jotka eivät löytäneet itselleen omaa kotia.

Brittikirjailija Charles Dickens vieraili Five Pointsissa vuonna 1842 kahden poliisimiehen saattamana. Hän kirjoitti muistiinpanoihinsa, että "kaikki mikä on rapistunutta, vastenmielistä ja luhistumaisillaan, on täällä".

KAUHUA...

jatkoa edellisluvulta

jan kuluessa. Kartiomaisesti haarautuvan sukupuun lisäksi elämän kehitystä on kuvattu tikapuilla, joita pitkin eliöt nousevat ylöspäin.

Charles Darwin ei itse opettanut mitään sellaista, vaan hän varoi sanomasta yhtä lajia toista korkeatasoisemmaksi. Darwin ei myöskään pitänyt sanasta evoluutio, koska sen puhekielinen merkitys viittaa edistykseen. Pääteoksessaan Lajien synty hän puhuu "muuntuvasta polveutumisesta".

Darwin ei liioin hyväksynyt sekaannusta herättänyttä määritelmää, jonka mukaan luonnonvalinta merkitsee parhaiden selviytymistä (*survival of the fittest*). Sen keksi viktoriaanisen Englannin pahamaineisin biologi Herbert Spencer, joka piti brittiläistä herrasmiestä evoluution kuneimpana kukkasena.

Gould on vankasti sitä mieltä, että luonnonhistoriaan ei sisälly mitään edistystä. "Kuten Darwin sanoi, jokaisen edistyneeksi väitetyn kehityslinjan vastapainoksi voidaan esittää paratiisinen kehityslinja, joka muuttuu niin yksinkertaiseksi; ettei se lopulta ole muuta kuin pussillinen suvunjakamiskudosta isäntäeläimen keholla. Onko se muka jotenkin huonommin sopeutunut?"

Gouldin mukaan kartiomaiset sukupuut ja tikkaat on syytä unohtaa kokonaan: "Minun mielestäni nisäkkäät eivät ole lainkaan sen monimutkaisempia kuin kalat. Nisäkkäiden 'menestystarina' voi miellyttää meitä nisäkkäinä, mutta se ei kerro mitään oleellista elämän historiasta."

Luonto ei opeta mitään

Gould on kehittänyt oman teoriansa, jonka mukaan satuma säätelee eliöiden menestymistä luonnonhistoriasa. Se ei kuitenkaan tarkoita mitään napanheittoa, koska jokainen eliö on historiansa vanki.

Gouldin "sattumanvaraisuusteorian" mukaan mikään eliö ei kehitä itselleen ominaisuuksia tulevaisuutta varten, vaan kaikki ominaisuudet ovat vain aeimmista katastrofeista sattumalta pelastuneita historiallisia jäänteitä.

Gouldin mukaan koskaan ei voi päätellä, mitkä lajit kuolevat sukupuuttoon seuraavassa mullistuksessa ja mitkä jäävät henkiin. Esimerkiksi pikaia ei hänen mukaansa poikkeaa millään tavalla edukseen muista kambriakauden kummajaisista.

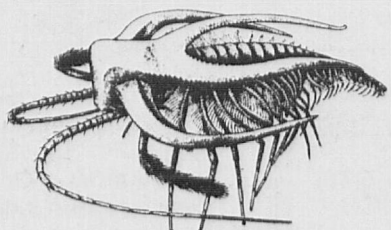
Siitä huolimatta ihmiset voivat olla tyytyväisiä siitä, että pikaia selvisi. Jos ensimmäiset selkärangaiset olisivat kuolleet sukupuuttoon yhdessä monien muiden varhaisten pääjaksojen kanssa, maapallolla vaeltaisi nyt aivan toisenlaisia olentoja. Anomalocaris olisi hyvin voinut kasvaa neljän metrin mittaiseksi, jos kalat eivät olisi tulleet sen tielle.

Gouldin väitteet herättävät biologien keskuudessa ristiriitoja. Monien mielestä hän ei enää kykene näkemään luonnossa vallitsevaa olemassaolon taistelua, jossa toiset eläimet ja kasvit pärjäävät, toiset eivät.

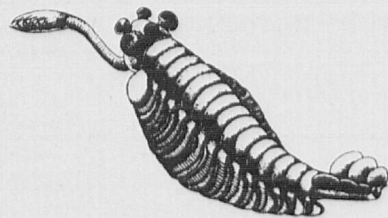
Kaikki eivät pidä myöskään Gouldin eksistentiaalisista. Hän näyttää ottavan eräänlaisen hällävälä-asenteen maapallon suuriin ongelmiin: luonto ei piittaa ihmisestä, vaan antaa hänelle luvan tehdä mitä lystää.

Gould murehtii toki monia nykyisiä eläinlajeja uhkaavaa sukupuuttoon yhtä paljon kuin muutkin luonnontieteilijät. Silti hän sanoo, että "luonnosta ei voi lukea mitään moraalisia viestejä, joten meillä on täysi vapaus vastata niihin kysymyksiin itse."

Matti Virtanen (HS)

Marrella oli Burgessin eläimistön yleisimpiä lajeja.

Opabinia ei muistuta mitään nykyisin elävää lajia.

Kansallisseura Imatran 100-vuotisjuhlat

Lauantaina, syysk. 21. p:nä 1991

40. kadun nimeäminen *Finlandia Streetiksi* klo 5 ip.

Pääjuhla klo 6 illalla:

Lippukulkue

Yhdysvaltain ja Suomen kansallislaulut

Yleisöä säestää Mark Mäkipuro

Puheenjohtajan tervehdys: Veikko Laiho

Laulua: Hannu Mäkipuro, säestäjänä Mark Mäkipuro

Finnish American Miss Finlandia 1990 Kristina Jensen

Tanssia: The Malho Brothers & Partnerit

Viulusoolo: Thomas Holmberg, säestäjänä Hellen Yeh

Laulua: Hong-Yu Chen, säestäjänä Hellen Yeh

Taikuri: Kai Tiippana

Laulua: Ari Finn, säestäjänä Elli Sonkkanen, kantele

Juhlapuhe: tohtori Keijo Korhonen

Laulua: Elina Kuronen, säestäjänä Hellen Yeh

Kansantanssia: Vantaan Kansanperinteen ystävät

Laulua: Helka Hynninen, säestäjänä Lasse Hynninen

Trumpettiesityksiä: Esko Nousiainen

Kuorolaulua: Järvenpään Mieslaulajat

Tervehdykset ja onnittelut

Juontaja: Juha Mäkipää

Ohjelman jälkeen juhlapäivällinen, jonka valmistavat suomalaiskokit Tuula ja Leena.

Päivällisen jälkeen tanssia:

Imatra Big Band Suomesta

laulusolistina The Walsh Sisters

Arpajaiset, sponsorina FINNAIR

Donation: \$40.00

TERVETULOA!

Imatran 100-vuotisjuhlien taidenäyttely
19. - 22. syyskuuta 1991

Näytteillä on seuraavien taitelijoiden teoksia: Irene Aunio, Sylvia hentilä, Mirja Jäppinen, Hannu Kauppi (Suomesta), Sinikka Laine, Esko Nousiainen (Suomesta) ja Millie Wiskari.

Imatra Hall

740 40th Street

Brooklyn, NY 11232

Puh. 718-853-5977

Berkeley, CA

Kesä menee nopeasti ohi. Siihen on liittynyt sekä iloa että surua. Laulukuoromme pitkäaikainen jäsen, Helmi Huhtala kuoli heinäk. 13. p:nä. Muutostilaisuus oli 21. p. heinäkuuta Sunset View Cemeteryssä.

Helmi, omaa sukua Sillanpää, oli syntynyt Lapväärtissä, Kristiinankirkon lähellä. Hän tuli tähän maahan pienenä vanhempiensa mukana ja kasvoi Aurorassa, Minnesotassa.

Hän oli aina uskollisesti lauluharjoituksissa mukana, ja meillä oli usein paljon hauskaa konserttimatkoilla, joita Länsirannikon Suomalaiset Laulajat tapasivat järjestää joka vuosi jossakin. Siihen lisäsi kaikki paikalliset ohjelmat, joissa Helmi oli aina laulamassa sekä auttamassa järjestettäessä Veljeysseuran tilaisuuksia.

Otamme osaa tyttären ja pojan, sekä muitten omaisten suruun.

Laulukuoron kokous on syyskuun 16. p., kello 7:30 illalla Veljeysseuran kokoushuoneessa. Ellemme saa uusia laulajia, kuoromme loppuu, sillä olemme menettäneet paljon laulajia sairauden ja kuoleman kautta lyhyessä ajassa. Tervetuloa!

Tulevaa toimintaa Connecticutissa

Syysk. 8. p:nä Lasten päivä klo 1 - 3 ip. Finnish haalilla, Rt. 169, Canterbury.

Pelejä, aarre-etsintää, viestijuoksua, satuja yms. alle 12-vuotiaille lapsille. Virvokkeita sekä lapsille että aikuisille. Ei pääsymaksua.

Syysk. 28. p:nä Tori ja myyjäiset klo 10 aam. - 3 ip. Finnish haalilla, Rt. 169, Canterbury.

Leivonnaisia - pullaa mm., suomalaisia mattoja, puutavaraa, koreja, kasetteja, neuleita, nukkeja ja monenlaista muuta tavaraa. Lounas.

Pöytävaraukset ja lisätietoja soittamalla Eila Mäkipurille numeroon (203) 423-3854.

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

The Robert H. Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

Berkelyn Veljeysseuran ja Kaleva-hiihtomajan yhteinen piknikki on Sonomassa lauantaina, syysk. 21 p., 11 aam. - 5 iltap. Kaikki ovat tervetulleita!

Lutheran Church of The Cross kirkossa vihitään pastori Toivo Hope vakituiseksi virkaansa kello 10 aamupäivällä sunnuntaina, syysk. 15. päivä, minkä jälkeen on lounas Kinell haalissa. Ateriarvaukset: soittakaa kirkon toimistoon 848-1424, tai Leo Bajuniemi 654-3242.

Sitten Veljeysseuralaisilla on viikonloppu Kaleva-hiihtomajalla lauantaina ja sunnuntaina lokak. 5 - 6 päivä. Siellä voi kävellä metsissä ja järvien rannoilla ja nauttia luonnosta. Eivätkä sieltä ole kaukana pelikasinoita, jos ne kiinnostavat enemmän. Soittakaa Pentti Hakalalle, jos menette - 254-8697.

Leo Vuosalo esitteli F.A.T.A. kielenkääntäjien painattaman kokoelman suomalaista kirjallisuutta ja runoja. Siinä on monenlaista lukemista, ja antaa tilaisuuden sellaisille, jotka eivät lue suomenkieltä, lukea runoja, lyhyitä katkelmia kirjoista ja pakinoita.

Suomenkielen kääntäminen englanninkielelle ei ole helppoa, sillä kielet ovat niin erilaisia. Kiitos teille, jotka teitte työtä sen hyväksi!

Gwen Mallisen tyttäret järjestivät äidilleen 70-vuotispäivän kunniaksi barbequen Sonomassa, Glen Ellenissä, Nomin kotona. Oli kaunista ja kesäistä ulkona vihreitten puitten alla.

Gwen on tehnyt paljon työtä Veljeysseuran hyväksi pitkän aikaa ja hoitaa scholarship-rahastoa. Veljeysseuran Grand Lodge jakaa vuosittain näitä avustuksia lahjakkaiden suomalaisten nuorten koulutukseen. Kun koulut tulevat yhä kalliimmiksi, avustus on todella tarpeellista.

Monet kiitokset Naomi ja Erleen ystävineen hyvästä juhlasta!

Tytär Karen ei ollut paikalla, sillä hän oli matkoilla Amazonilla. Mahtakko siellä joen yläjuoksulla olla vielä villi-ihmisiä. Nykyään sademetsiä hävitetään nopeaa vauhtia. Luonto muuttuu, kun ihmiskunta kasvaa niin nopeasti, mutta ehkä kaikki hävitys ei olisi tarpeellista.

Terveisin
Aini Tossavainen

Yhtä sun toista...

Satuin huomaamaan elokuun 8. päivän Demarissa Neuvostoliiton presidentti Mihail Gorbatschovin lomaa koskevan kirjoituksen. Siinä Gorbatschovin kerrottiin viettävän kesälomaa Krimillä lueskellen kirjallisuuslehtiä, kuunnellen Chopinia ja Lisztia tai leikkien kahden tyttärentyttären kanssa, ellei satu tekemään töitä.

Gorbatschovin teidottajan Vitali Ignatenkon mukaan tämä oli "jatkuva yhteys Kremliin ja aluejohtajiin" ja tapasi myös alueella lomailevia korkeita virkailijoita.

Näin jälkeen päin katsottuna tulee miettineeksi, millaisesta yhteydenpidosta mahtoi olla kysymys!

Igantenko kertoi Gorbatschovin käyttävän osan lomastaan kirjallisuuslehtien lukemiseen. Presidentti oli otanut mukaansa myös pienet lapsenlapsensa, joita "hän ei tavallisesti ehdi lainkaan tavata".

Tiedottaja kertoi Gorbatschovin käyneen terveystarkastuksessa ennen lomalle lähtöään ja hänen terveydentilansa todetun hyväksi.

Vallankaappajat puolestaan ilmoittivat maailmalle presidentin elok. 19. päivänä jättäneen virkansa huonon terveydentilan johdosta. Aika omituista. Siis, loman alkaessa miehen terveydentila oli hyvä, mutta loppuvaiheissa huono. Useimmiten huonon terveydentila paranee lomalla, mutta Neuvostoliitossa näyttää käyvän päinvastoin.

★

Heinäkuisen Suomi-matka-

ni jälkeen oli pakko todeta, että kyllä tämä maailma on pieni!

Suomeen päin lentäessäni vierustoverinani oli Nort East, Marylandissä asuva Aili Jones, joka kertoi kasvaneensa Gardnerin (MA) suomalaisyhteisössä.

Hän kertoi äitinsä Helmi Fisk Kataja Johnsonin toimineen Raivaajan kirjeenvaihtajana ensin Philadelphiasta ja myöhemmin North East, Marylandista.

Lukijoiden joukossa on varmasti niitä, jotka muistavat hänen kirjoituksensa.

Aili kertoi toimineensa aktiivisesti Gardnerin osaston näytelmäkerhossa ja sanoi esiintyneensä Fitchburgissa -kin monta kertaa.

Kotimatalla vierustoverini ei ollut kukaan muu kuin Maila Andersson, joka kirjoittelee Raivaajaan Floridasta. Emmé olleet koskaan tavanneet toisiamme, joten sattuma oli mukava yllätys. Ja vihdoin saatoin tutustua yhteen ahkerimmista avustajistamme.

Maila oli ollut kuukauden lomamatkalla Suomessa ja oli nyt palaamassa Floridan maihemiin. Matkalaukku oli kuulemma täynnä aikakauslehtiä Lepokodin asukkaille. He kun ovat Mailalle rakkaita.

Kahdeksan vuotta Yhdysvalloissa asunut Maila kertoi perheen kahden tyttären avoituneen Amerikkaan ja niinpä muu perhe - isä, äiti ja poika - pakkasivat laukkunsa ja muuttivat myös tälle mantereelle ollakseen heitä lähempänä.

Tytöt olivat olleet vaihto-

oppilaina Yhdysvalloissa ja sulhasehdokkaat olivat seuranneet perässä.

Kotiin Maila kertoi menevänsä vain kääntymään, sillä edessä oli matka Vermontin osavaltioon toisen tyttären luokse. Maila oli menossa antamaan auttavan kätensä, sillä uusimman lapsenlapsen (kahdeksannen, mikäli muistan oikein) oli määrä syntyä elokuun alkupäivinä.

Tapasin Suomi-matkallani myös yhden entisen oppilaani Kalevan suomenkielen tunneilta. Hän oli japanilainen Seisuke Okada, joka aloitti suomenkielen opintonsa Fitchburgissa kymmenen vuotta sitten.

Yhden lukukauden jälkeen Okada muutti Suomeen, missä on asunut siitä lähtien toimien oppaana japanilaisille turisteille ja opettaen japania työväenopistossa.

Välillä hän kävi vihillä Japanissa, vei vaimonsa Momokon myös Suomeen ja nyt perheeseen kuuluu myös kaksi tytärtä, 4-vuotias Mami Joanna ja 2-vuotias Miyuki Caroline.

Isä puhuu suomea sujuvasti, äiti jonkin verran, pikkutyöt eivät toistaiseksi ollenkaan.

Okadat kertoivat viihtyvän Suomessa, vaikka aina välillä haaveilevat muutosta takaisin Japaniin, missä he vierailivat kerran vuodessa. Muuttaminen ei vain ole kovin helppoa, sillä eläminen Japanissa on vielä kalliimpaa kuin Suomessa. Esimerkiksi asunnon hankkiminen Tokiosta on lähes mahdotonta.

Bag Lady

Fitchburgissa suomenkielen opintonsa aloittanut Seisuke Okada (takana vas.) on asunut Suomessa jo kymmenen vuotta. Kuvasa Okada perheineen, takana vaimo Momoke, edessä tytöt Mami (vas.) ja Miyuki.

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Suomen Pääkonsulinvirasto

380 Madison Avenue
24th floor

New York, NY 10017

Puh. 212-573-6007

Telefax 212-573-6310

Telex 14-9515

Vientikeskus

Toimii samassa osoitteessa

Puh. 212-808-9721

Telefax 212-370-2863

Telex 212-370-2863

From the desk of Stig Häggblom:

Puolustuksesta ja muustakin

Lomaileminen Mustan meren rantamilla voi olla vaarallista puuhaa, mutta silti hyödyksi maailmanhistorialle.

Tänne USA:n puolelle kantautuneet tiedot Suomen kommenteista Mihail Gorbatschovin "kotiarestista" korostavat varovaisuutta. Mitä olisivatkaan presidentti Mauno Koivisto ja ulkoministeri Paavo Väyrynen sanoneet, kun historia jyllää tällaisella vauhdilla?

Hirmumyrskyn runtelemasa Mainnessa lomaileva presidentti George Bush ei ollut alkuun hankkaan puhetuulella, mutta sai kuitenkin sanotuksi,

että kenties nyt oli tullut aika, jolloin oli Venäjän kansan tilaisuus näyttää tahtonsa. Näin sanoessaan oli kuitenkin etäisyyttä kokonainen valtameri Bushin ja Moskovan Punaisen torin panssareiden välillä.

Kun elokuun 21. p:nä Viron ulkoministeri Lennart Meri suorassa televisiolähetyksessä Helsingistä julistaa USA:n kansalle Viron itsenäisyysjulistuksen punaisen armeijan tiukentaessa otettaan Tallinnassa, tekisi tietenkin mieli nyt ja jälkikäteenkin kuulla Suomen ulkoministeri Paavo Väyrysen kommentti tähän.

Miten Suomen ulkopolitiikka tässä yhteydessä pelasi?

★

Suomen puolustusministeri Elisabeth Rehn on tulossa Washingtoniin lokakuussa. Tämä menevä tyttö on ensimmäinen Suomen puolustusministeri, joka suorittaa virallisen vierailun tähän maahan.

Vähän aikaa sitten hän teki myös virallisen vierailun Neuvostoliittoon ja matkan yhteydessä ja sen jälkeen eräitä spekulioivia kommentteja esiintyi Suomen lehdistä.

Niinpä Iltalehti heinäkuun 20. p:nä kertoi rouva Rehnin lomailevan Mustallamerellä ja sen seurauksena olleen 260 miljoonan markan ostot puolustusvoimille.

Puolustusministeri tuota pikaa lähti oikomaan Iltalehteä. Virallisen vierailun ohjelmaan ei ole mahdollista sisällyttää yksityisiä lomahetkiä, ministeri opettaa. On melkoisen kevytmielisiä Iltalehdeltä väittää, että tällaisia kauppia tehtäisiin noin vain "lomaillen Mustallamerellä."

"Toiseksi haluan painottaa näistä kaupoista erityisesti, että jo ennen matkaani tapahtuneiden pitkien kaupallisten neuvottelujen tuloksena nämä ostot voidaan suorittaa vastaostoperiaatteella, ja että näillä 262 miljoonan markan ostoilla lyhennetään myös noin 100 miljoonaa markkaa Neuvostoliiton velkaa Suomelle."

Tällainen tyttö Suomesta on nyt tulossa puolustusministeri Dick Cheneyyn ja kenraali Colin Powellin vieraaksi Washingtoniin.

Raivaajan sivuilta poimittu

25 vuotta sitten

Syyskuun 3, 1966

"Tyyne" New Port Richey, Floridasta kertoi massalaitten vierailleen paikkakunnalla. Heidän joukossaan mm. Thelma ja Robert Duncan Gardnerista kahden tyttärensä kanssa sekä westministeriläinen Aura Louhi helsinkiläisen serkkunsa Eero Kuusniemen kanssa.

Tällainen pikkupala löytyi lehden sivuilta: "Eräs hyvän käyttäytymisen kirja Amerikassa neuvoo, että ei pidä syödä sipulia tai valkosipulia ennen hammaslääkärille menoa."

Syysk. 7

Maynard, MA:ssa vietettiin ASKL:n syysjuhlaa onnistuneesti "sateesta huolimatta". Ohjelman juontajana toimi Roy Helander ja juhlapuhujana Raivaajan silloinen toimittaja Lempi Ikävalko. Muuta ohjelmaa esittivät Helen Ketola, Susan Rasi ja Lyyli Linna.

"Nanni" Connecticutista kertoi brooklyniläisen Lepokodin palkanneen Mrs. Aleta

Kuuselan "antamaan potilaille taidetunteja kerran viikossa. Hän on ollut taideopettajana noin 30 vuotta ja asuu Brooklynissä".

Fitchburgin alueen uutisissa kerrottiin Judith (Lindsted) Dasefin estyneen pääsemästä vanhempiensa Uno ja Elna (Lehtonen) Lindstedtin 25-vuotishääjuhliin, koska hän oli esiintymismatkalla Grönlannissa.

Dasefin sanottiin kiertäneen USA:n asevoimien tukikohdilla USO:n ja American Educational Theatre Associationin alaisuudessa. Michigan State yliopistossa tanssia pääaineenaan opiskellut Dasef esiintyi myös Islannissa, Newfoundlandissa ja Labradorissa.

jatkuu sivulla 6

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Smith Funeral Home Inc.
Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR A. NORDGREN

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja
ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

Kuolleita

Helmer M. Aunio

LEOMINSTER, MA - Helmer M. Aunio, 47, 740 Central St., kuoli elok. 30, 1991 Leominsterin sairaalassa pitkän sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt syysk. 29, 1943 Ylistarossa Suomessa edesmenneen John Aunio ja Fitchburgissa asuvan Lempi (Kujala) Aunio poikana. Yhdysvaltoihin hän muutti pikupoikana ja asui Fitchburgissa ja Sterlingissä ennen kuin muutti Leominsteriin 15 vuotta sitten. Hänellä oli päästötodistus Fitchburg High Schoolista.

Edesmennyt työskenteli Sterlingissä toimivan New England Mold firman palveluksessa vuoden päivät. Ennen sitä hän työskenteli 21 vuoden ajan Nipro Inc.:ssä Clintonissa.

Äidin lisäksi kaipaamaan jäi neljä veljeä, Rainer Aunio, Lake Worth, FL, Vesa Aunio, Leominster, Walter Aunio, Gardner ja Kauko Aunio, Old Bridge, NJ; kaksoissisko Helena Rosengren, Centerville; sisarusten lapsia sekä tätejä, setiä ja serkkuja Suomessa.

Sawyer-Miller hautaustoimisto, 129 Elm St., Fitchburg huolehti hautauksesta. Pastori L. Kenn Cobb toimitti siunauksen. Hautausmaahan tui Forest Hill hautausmaahan.

Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa lahjoituksella Messiah Lutheran kirkon muistotahastoon osoitteella 750 Rindge Rd., Fitchburg, MA 01420.

Toini E. Higley

GARDNER, MA - Toini E. (Karjalainen) Higley, 80, 183 Summer St., kuoli elok. 18, 1991 kotonaan pitkän sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt Gardnerissa Edward ja Adolfin Karjalaisen tyttärenä ja asui kaupungissa suurimman osan elämästään. Vuonna 1930 hän sai päästötodistuksen Gardner High Schoolista. Hän oli työskennellyt myyjänä entisessä Laitinen's Jewelry Store -liikkeessä.

Edesmennyt kuului Covenant Lutheran kirkon seurakuntaan ja sen naiskuntaan.

Kaipaamaan jäi aviomies David E. Higley; sisko Aili M. Higley, East Templeton; ja sisarustenlapsia lapsineen.

Hautaustoimisto Smith, 69 Vernon St., huolehti hautauksesta. Hautausmaahan tui Green Bower hautausmaahan.

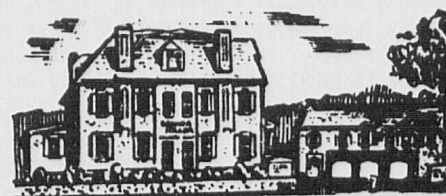
Vainajaa voi muistaa tekeillä lahjoituksen Covenant Lutheran kirkon Memorial Fundiin osoitteella 627 Green St., Gardner, MA 01440.

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

SAWYER-MILLER HAUTAUSKAPPELI

129 ELM ST., FITCHBURG

123 MAIN ST.
WESTMINSTER

763 MASS. AVE.
LUNENBURG

henkilökuntaan kuuluu suomea puhuva henkilö

Palvellut monta suomalaista sukupolvea

Howard J. Miller, hautaantoimittaja 354-6778

Juseliuksen mausoleumi - isänrakkauden ilmentymä

Juseliuksen mausoleumi Porin Käppärän hautausmaalla on yksi Porin tunnetuimmista nähtävyyksistä. Tämä vuorineuvos F.A. Juseliuksen tyttärelleen rakennuttama hautakapeli liikuttaa surumielisyydellään ja kauneudellaan vierailijoita vieläkin, lähes sata vuotta pikku-Sigridin kuoleman jälkeen.

Vuorineuvos Juselius oli kova liikemies. Akilleen kantapäänä oli silti hänelläkin pieni Sigrid-tytär.

Fritz ja Blenda Juseliuksen ensimmäinen tytär Thyra kuoli jo viiden kuukauden ikäisenä. Siksi vuonna 1887 syntynyt Sigrid oli vanhemmilleen kultaakin kalliimpi ja erityisesti isänsä silmäterä.

Herkkä ja tunteellinen tyttönen oli kuitenkin heikko ja kivalloinen syntymästään saakka, ja tuhkaron heikentämänä Sigrid menehtyi tuberkuloosiin vain 11-vuotiaana.

Tyttärensä sairastuoteella loppuun asti valvonut isä halusi epätoivoissaan pystyttää lapsellensa muistomerkin. Idean hän sai Turun tuomiokirkossa säilyttävästä Kaarina Maunontyttären sarkofagista. Omissa elintavoissaan varsin vaatimaton mahtimies

halusi antaa kuolleelle tyttärelleen parasta mitä rahalla sai.

"Pakollinen" nähtävyys Porissa

Vuosina 1889 - 1902 rakennettua, alunperin vain yksityiseksi haudaksi rakennettua mausoleumia käy katsomassa melkoinen vierailijoiden virta. Akseli Gallen-Kallelan freskot ja upea arkkitehtuuri vetoavat esteettisyydessään.

Joka vuosi kävijämäärä on kohonnut yli 20,000:n, viime vuonna vierailijoita oli 22,800. Summaa on viime aikoina tosin hillinyt neuvostoturistien puute, kertoo opas Erkki Innola.

Vuonna 1931 riehuneen tulipalon aiheuttamien vahinkojen korjausten jälkeen mausoleumia on restauroitu tarpeen

vaatiessa, hieman isompia kunnostustöitä tehtiin 1980-luvun loppupuolella. Suuria kohennuksia ei ole näillä näkymin tiedossa ainakaan lähitulevaisuudessa.

Juseliuksen mausoleumi on tällä hetkellä seurakunnan hoidossa, kyseessä on siis oikeastaan vain ison mittakaavan hoitohauta, määrittelee Erkki Innola.

Kaunis harvinaisuus

Juseliuksen mausoleumi on harvinaisuus, ainoa tässä mittakaavassa rakennettu hautamuistomerkki Pohjoismaissa. 11-vuotiaalle pikkutyttöille ei ole tehty montakaan tämän veroista hautaa, kyseessä on kyllä todellinen isänrakkauden osoitus, Erkki Innola pohdiskelee.

Kesäkaudella Sigridin kauniin marmorisarkofagin koristeena on aina tuoreita päivänkakkaroita, tytön lempikukkaa.

Sigridin muisto palvelee tämänkin päivän ihmisiä, sillä Sigrid Juseliuksen säätiö jakaa vuosittain huomattavia

Akseli Gallen-Kallela koristeli hauraholvin kuolema-aiheisin freskoin. Tulipalossa tuhoutuneet freskot uudisti Gallen-Kallelan poika Jorma.

summia lääketieteelliseen, 21.3 miljoonaa markkaa lähintutkimustoimintaan. Viime vuonna säätiö antoi yhteensä seen.

Worldwatch:

Karjankasvatus uhka ympäristölle

Maailman paisuva karjankasvatus uhkaa ympäristöä: se edistää liiallista laiduntamista ja metsien hakkuuta ja saastuttaa vesistöjä. Karjan lanta tuottaa myös metaanikaasua, joka puolestaan vauhdittaa maapallon ilmaston lämpötilan nousua eli kasvihuoneilmiötä, riippumaton yhdysvaltalainen Worldwatch-tutkimuslaitos sanoo.

Rikkaiden maiden tulisi vähentää lihan kulutusta ja hallitusten pitäisi vähentää karjankasvatusta tukiaisia, Washingtonissa toimiva kansainvälisesti arvostettu tutkimuslaitos suosittelee. Hallitukset tukevat lihan tuotantoa vuosittain 120 miljardilla dollarilla.

"Jos halutaan, että karja elää jälleen tasapainossa ympäristön kanssa, kehittyneiden maiden kuluttajien täytyy vähentää lihan syöntiään ja kehitysmaiden kansalaisten on pidettävä lihan kulutuksensa alhaisena", raportissa todetaan.

Liha kulutus on lähes nelinkertaistunut vuoden 1950 jälkeen.

Liian tiuha laiduntaminen kuluttaa jo yli 70 prosenttia maailman laidunmaista. Latinalaisen Amerikan sademetsäalueiden suurin yksittäinen syy on metsien hakkaaminen laidunmaiksi mm. monikanisallisten hampurilaisketjujen tarpeisiin.

Worldwatchin tutkijoiden laskelmien mukaan lihan hinta kaksinkertainen tai kolminkertainen, jos karjatalouden ympäristöhaittojen arvo haluttaisiin laskea lihakilon hintaan mukaan.

Yhdysvaltain karjateollisuus arvosteli raporttia sanoen, että siinä ei ole otettu huomioon Yhdysvaltain tuotannon kehittymistä. "Tuotamme saman määrän lihaa viidennestä vähemmistä eläimistä kuin kymmenen vuotta sitten", karjanjalostusteollisuuden edustaja Kathleen Hart-

nett sanoi.

Lähes puolet Yhdysvaltain maataloustuotteen käyttäjästä energiasta kuluu karjan ja rehun tuotantoon. Kolmasosa vesipulasta kärsivän Kalifornian vedestä käytetään myös lihantuotantoon.

Worldwatchin tutkimuksen mukaan kehityspaineet ajavat eräissä Afrikan osissa laidunmaiden liialliseen kulutukseen ja suurentamaan karjalaumojen kokoa, mikä lisää aavikoitumista.

KOMMUNISMI ... jatkoa etusivulta

Hänen mukaansa se on verrattavissa McCarthyismiin, mikä iski US:n kommunistipuolueeseen 1950-luvulla. Hän vitaili myös sillä, että puolue on nyt laillinen Yhdysvalloissa, mutta kielletty Moskovassa.

Hallituomitsi kommunismin luhistumiseen johtaneen epäonnistuneen vallankaappauksen, mutta kritisoi myös presidentti Mihail Gorbatshovin täysin epäonnistunutta sisäpolitiikkaa.

Hänen mukaansa kaappauksen pääpyrkimys - pitää Neuvostoliitto eheänä - oli oikea, mutta "menetelmä oli väärä".

Minnesotasta kotoisin oleva Hall on syntymänimeltään Arvo Kustaa Hallberg.

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi. Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä. Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

RAIVAAJAN ... jatkoa sivulta 5

50 vuotta sitten

Syyskuun 3, 1941

Fitchburgin uutisissa kerrottiin Niilo Ahon perustaneen Fitchburg pioneers-nimisen ammattilaisten jalkapallojoukkueen ottamaan vastaan vieraita Rollstone Parkissa. Joukkueen kokoonpano oli: Lou Montgomery, entinen B. C:n tähti; John Matukas, Gardner; Frank Cesario, Hudson; Tom Foley, Ohio Staten entinen tähti; Babe Weihs, Holy Crossin pelureita; Dick Rich, NYU; Art Genrdon, Providence; Chest Jaworek, St. Anselm's; Franny Vaillancourt, St. Bernard's High, Fitchburg.

Syysk. 4

Elli Hukari ilmoitti Hukari Studion aloittavan syyskautensa kuun 15. päivänä. Opetusta tarjottiin kolmessa eri osoitteessa, New Yorkin 125:lla kadulla, Brooklynin 45:llä kadulla ja Staten Islan din Port Richmondissa.

"Kun Miss Laura Grandahl avasi eilen Brooksia yläkerassa 495 Mainkadun varrella

hammaslääkärin konttorin, niin hän kirjoitti palan Fitchburgin historiaa. Hänestä tuli kaupunkimme ensimmäinen naishammaslääkäri", kirjoitettiin Fitchburgin uutissivulla.

Syys. 6

Fitchburgin Kalevaiset järjestivät "Paanatanssit" Fort Pondilla. Kolme palkintoa luovattiin jakaa. Tarjoilun kustansi Fennia Marketti.

75 vuotta sitten

Syyskuun 2, 1916

"Kornetistit huomatkka! Hancockin soittokunta haluaisi saada sooloB's-kornetin soittajan, joka pystyy käsittelemään korkean luokan musiikkia. Työsuhteista ja muista kirjeellisesti." Näin etsi Hancock Band, Hancock, Michiganissa muusikkoo.

Syysk. 6

"Pois kesäinen velttous ja jokainen toimintaan", kirjoitettiin New Yorkin uutissivulla. Lukijoita muistutettiin tulevan viikonlopun illanvietoista. Luvassa oli tanssi-illat torstaina, näytelmä lauantaina ja toiset tanssi-illat sunnuntaina.

DO YOU NEED A GREEN CARD?

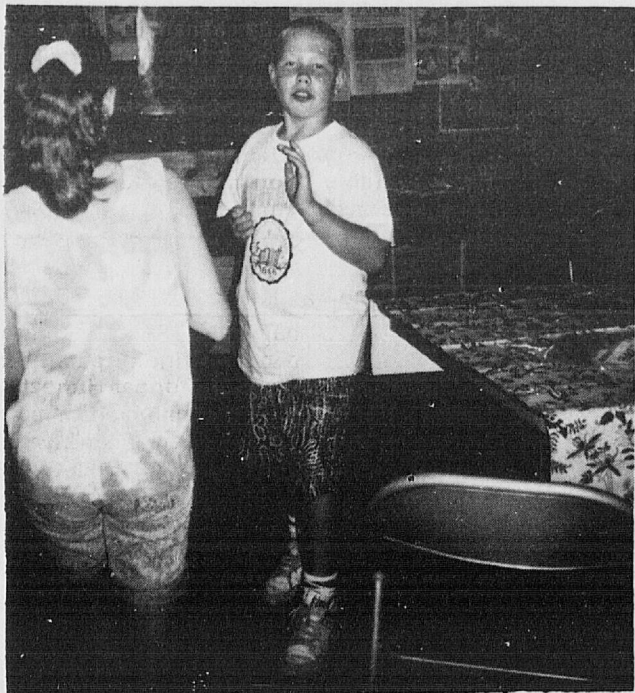
If you were born in FINLAND, YOU CAN APPLY FOR A GREEN CARD. REGISTER NOW BECAUSE THE FIRST 40,000 QUALIFIED PEOPLE WILL OBTAIN THEIR GREEN CARDS. FIRST COME FIRST SERVE! I CAN MAKE SURE YOUR APPLICATION WILL BE AMONG THE VERY FIRST! OUR DEADLINE: SEPT. 15, 1991. I WILL FILE AT 12:01 A.M. ON FILING DAY. SPOUSES & CHILDREN WILL ALSO GET GREEN CARDS. APPLICANTS MAY FILE FROM THE UNITED STATES (EVEN ILLEGALS) OR FROM ABROAD.

CALL SIDNEY ELFMAN (212) 766-5300 for DETAILS.
Fax: (212) 571-4306

BROWN, ELFMAN & TORRES, Attorneys
15 Park Row, New York, N.Y. 10038

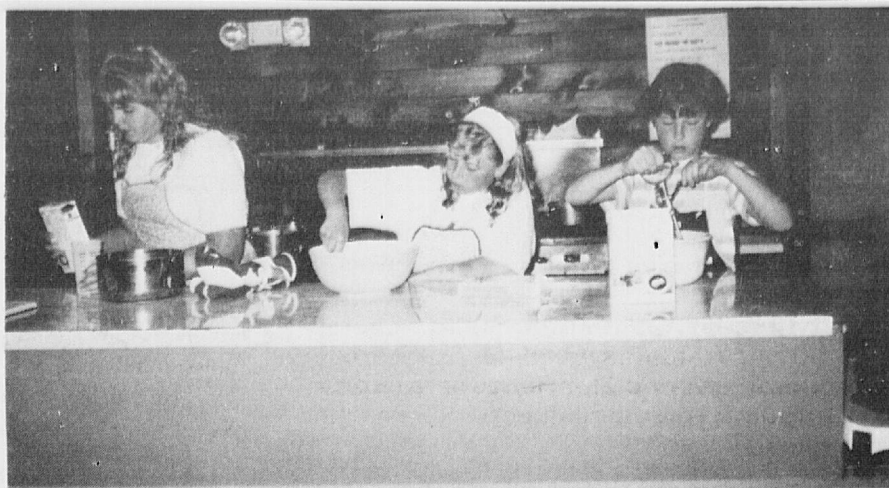
Letunpaistajat Bethany Fanning ja Tara Paakkonen.

Brian Elolampi oli opettajalle Sini Harjunmaalle tuttu jo ennestään. Hän, niin kuin moni muukin leiriläisistä, oli mukana keväällä Suomi-koulussa.

"Leirillä oli kivaa, tulisin toistekin", kommentoi Kate Aalto Westminsteristä.

Keittiövuorossa Kate Aalto, Kirsti Webel ja Tiah Anderson.

Kesäleirillä opiskeltiin suomea

RUTLAND, MA - Kesäkuun lopulla opiskeltiin suomen kieltä ja kulttuuria Sovittajan Puistossa Sini Harjunmaan johdolla.

Kymmenkunta oppilasta osallistui päiväleirille, minkä ohjelma koostui kieliopintojen lisäksi erilaisista peleistä, leikeistä ja - koska oli kesä, uinnista saunoineen.

Sivun kuvat kertovat päivien toiminnoista. Kuvat opettaja Sini Harjunmaan.

"Hei, mitä sä teet?" Matti Paakkonen ja Ari Harjunmaa keittiössä.

Twisterissä menivät jalat ja kädet solmuun. Kuvassa Jouni Harjunmaa ja Miira Mäkelä.

Taustavoimat Irja Paakkonen, Grace Anderson ja Helmi Salo.

The Finnish-American

RAIVAAJA

The marketplace Finland - the year 1887

by Walter M. Poti

Across the Atlantic Ocean, in the small village of Ylistaro in northern Finland, the assembled villagers were in a festive mood, and well they might be. The seemingly never ending cold dark winter was finally gone, now replaced by warm days of almost around the clock sunlight.

Jaako with his wife Vieno, at the edge of the crowd, listened with rapt attention to a message being read in a loud commanding voice by the village burgomaster from a Finnish language broadsheet received from America. His words carried to the far edge of the gathering as he read how in the New England of the United States of America many newly built mills full of weaving looms remained quiet and idle because there were not enough working people in America to operate them.

The burgomaster was barely finished when Olga, the much respected school teacher of the village, waving a sheet of paper over her head, climbed the steps to the platform. She looked down at her anticipating neighbors hearing the buzz and babble of excited voices all talking at once. In a voice long accustomed to silencing noisy unruly school children she demanded their attention. The droning wave of sounds fell silent.

Our schoolteacher, now satisfied that everyone would listen, addressed the villagers in these words, "Only this morning I received this letter from America, written by my cousin, Helmi, who, some of you know is the daughter of Erik Merimies who about seventy years ago as a young boy left Finland and sailed to America. I wish to share her letter with you, and this is what she writes":

My Dear Cousin Olga

A few weeks ago on holiday we took passage on the night boat from Boston here in New England to New York City. Our ship entered New York Harbor the next morning at early dawn just as the first rays of the rising sun shining above the misty for lighted up the star crowned head and upraised torch of an imposing statue. My heart quickened at the sight of this Statue of Liberty standing so proudly above the fog in the golden rays of the early morning sun.

Later in the day we took the ferry boat to the statue. Embedded in the stone foundation we read the words of a poem which I copied down. I send to you in my letter this poem written in English and as I have translated it into Finnish. What this poem says about America is true and I wish that all of you could come to this land of freedom and opportunity.

Goodbye for now,
Helmi

THE NEW COLOSSUS

The poem written by Emma Lazarus, October 26, 1886 embedded in the stone pedestal of the Statue of Liberty -

Keep ancient lands your storied pomp!
Cries she with silent lips
Give me your tired, your poor,
Your huddled masses yearning to
breathe free,
The wretched refuse of your teeming
shore,
Send these the homeless, tempest-tost
to me,
I lift my lamp beside the golden door!

Vieno and Jaako self-consciously groped for each others hands as they turned away from the marketplace. They walked slowly homeward in silence as their minds searched for answers to an agitated stirring whirlpool of questions -

What kind of a land is this United States of American that encases in stone words of welcome, nay, not just words of welcome but an outright invitation to all neglected and oppressed mankind: "come to me!"

What kind of a country that shook a despotic king off its back and declared, no more kings or queens or czars, but where leaders are elected by a vote of the people and not by the fluke of the divine right of birth.

What manner of nation is this America, where after a civil war that threatened to tear their country apart, their President Abraham Lincoln proclaimed that "this nation, under God, shall have a new birth of freedom, and that Government of the people, by the people, shall not perish from the Earth."

As day followed day these two

Translated into the language of Finland by the author -

SE UUSI JÄTTILÄINEN

Pidä vanha maa sinun kerrokainen
komeus!
Kutsuu hänen hiljaiset huulensa
Anna minulle sinun väsyneet, sinun
köyhät,
Sinun tungosjoukko kaivata hengittää
vapaana,
Se onneton roska sinun raskaasta
rannasta,
Lähetä nämä kodittomat, myrskyn-
heittämät minulle,
Minä nostan valoni lähellä kultaista
ovea!

young villagers could think of nothing but what they heard at the marketplace. The full meaning of such words as 'freedom' and 'justice' was on their minds. Their own country had never enjoyed full freedom, always under the domination of a foreign country, when not Sweden, then Russia.

Visions of work opportunities, a steady job with steady pay leading to a better life, filled their waking hours and nightly dreams. Their minds were held hostage to dreams and visions, their addled thoughts as tangled as unmade beds. Daily tasks were ignored and left undone, even meals were skipped, as the unanswered questions multiplied.

"Come to our shores" was an invitation that they could not forget. They were obsessed by what might be, what could be if they overcame their clouding doubts.

"This morning, at the market, I heard the most disturbing news," Jaako exclaimed, agitating and out of breath, "the dam cossacks have been prowling and searching in Vaasa."

"Oh God, help us," Vieno gasped, "they will ride their horses into all our villages while we wait in fear for the dreaded knock and they take you and other young men away to serve in the Czar's armies."

She stood erect with upraised clenched fists and declared in a voice of authority, sounding like a cossack, "No more dreaming, no more hesitation, we are going to America!"

Thus on that eventful morning, they were jolted down from their castle in the air to reality. It was like an escape from a dark tunnel into bright sunlight when they both realized that their dream would never remain only a dream, unless they took steps together to make the dream come true. It was time for action.

But this beckoning land across the sea was still a ship's long voyage away and passage on the ship cost money, much more than the few coins that Vieno and Jaako had in their thin flat purse. Alone they would never save enough money to make the voyage, but perhaps, with help of family, friends and neighbors they just might, and with minds made up not to be changed, and with their stubborn nature and *sisu* determination, they would!

The closely knit villagers made a pact. All would work together with one common goal. Their accumulated savings would be given first to one chosen pioneer who would go to America and there make his fortune. He would send of his riches, passage money for the next one, and so on and on until everyone in the village that wanted to go to America was able to do so.

At the marketplace where an idea and the seed of hope was first planted all was hustle and bustle, America was able to do so.

At the marketplace where an idea and the seed of hope was first planted all was hustle and bustle, est, the finest product of their craft, and most important, all proceeds were to help pay for a ships passage to the New World.

Fresh baked breads and cardamon seeded sweet *kakku*, from housewives' kitchens and the village baker; salmon and trout fresh out of the icy Baltic waters were caught by weathered local fishermen; plain and intricate articles of copper fashioned from the red metal of Lapland; geese down filled pillows, and sheepskin bed covers, made by the stiffening fingers of older *mummu*s; engraved belts, suspenders and holsters, harness and saddles, of reindeer leather; embroidery and lacw, hats and mittens; flowers, lingonberries and mushrooms picked by little girls and young women; *fasaani*, *pyy*, and other gamebirds from hunters; boys whittled toys and whirligigs from pine and birch; all things made or gathered by willing hands found ready by willing hands found ready buyers.

Day by day Jaako's flat purse began to thicken in the middle, showing a slight but noticeable

bulge, like being not much but a little pregnant. Slowly but persistently the bulge grew in size until against all odds the purse held enough coins for steerage passage to America-bur for only one!

Collective hard work and unselfish cooperation had made the impossible dream come true. It was for a village holiday, a joyous celebration.

Overloaded pine boards of makeshift outdoor tables, piled high with food and drink, groaned and complained from the heavy weight, sagging almost to the breaking point, until the village folk once again with a common purpose moved at first one by one by one and then hurriedly by twos and threes and fours to relieve the burdened boards of their too heavy load, averting an almost certain disaster.

The flames of the brightly burning bon-fire jumped and quivered in lighting the darkened sky, like fairy sprites, now wavered and flickered, leaping again higher and even brighter as if keeping time to the polka beat of the accordion, the squeaky tone of a fiddle, or the slow tempo of the subdued music of the *kantele*.

Jiggling tongues of light, reflected from the faces of circling merry dancers, faded away under the ever brightening glow of the arly morning eastern sky. The jubilee came to a final close.

Jaako heaved the reindeer skin bag, with his few personal items, into his neighbor's one horse farm cart which he would ride to Vaasa on the seacoast, from where a small Baltic ship would take him to the white cliffs of Dover, England. He would travel across England to Liverpool by train if he could afford the fare, but by walking if he had no other way, and there board the ship that would carry him across the vast ocean to Boston U.S.A.

The villagers, happy and excited, milled around the cart shaking Jaako's hand, the woman folk planting embarrassing kisses on his blushing cheeks, everyone wishing their Pioneer a safe journey and good fortune. The pastor said a prayer and offered his benediction. The roly-poly burgomaster dressed in his official robes, leaning on his scepter of office, climbed the cart to make a speech as if to have the last word.

Cheering voices shouted their huzzas for Jaako, and for the mayor for having made his speech a short one.

With his arms tightly wrapped around his wife, nervous and self-conscious with the whole village looking on Jaako whispered his emotion flushed farewells.

"God's speed to you, my dear, dear husband," she sobbed, "with His guiding hand you and I will be together soon in our new land."

Vieno held back her welling tears until the clop-clop of the horse's hooves and tingling of the harness bells fell out of earshot and she no longer could see Jaako's waving arm as it dis-

TORI '91 coming to Saima Park

Finnish American Club of Saima Saima Park • Fitchburg, MA

Woodturner Tom Kamila to exhibit his work

FITCHBURG, MA - Tom Kamila of 1 Heald Road, Ashburnham, will be one of the exhibitors at TORI '91 at Saima Park on Sunday, September 15.

Kamila's work with wood recently won him third prize in the Fitchburg Art Museum's 56th annual Regional Art Show.

According to an article by Donna Reck in a recent issue of the *Gardner News*, "Tom Kamila creates vessels from sections of log. He chooses logs with fairly symmetrical cross-sectional lines, and then by using the pith of the tree as the turning axis, he sandblasts the finished form.

"Evidence of annual growth," said Kamila, "dances rhythmically across the surface of the red oak vessels."

"The type of turning Kamila does is so new that there are no tools yet for it. Wood turning as an art form has only been recognized within the last 20 years.

"Kamila's gauges and turning tools are homemade and quite inventive. In fact, he is currently at work writing an article for presentation to fellow members of the American Association of Woodturners Central New England Chapter, describing for them the tools he's crafted and the process, admittedly 'stressful and monotonous,' of hollowing out a finely crafted vessel.

"One of the joys of wood turning, said Kamila, is that wood turners share what they know. Even nationally acclaimed turners share ideas at workshops and association functions.

"Kamila gets many of his newest ideas from salvaging his failures and experimenting on them. He admitted to destroying some nine to 10 pieces before ever finishing one, when he began turning.

"This is all trial and error," said Kamila. There are no books on technique, but there are occasional workshops.

"In the late '70s David Ellsworth, from Pennsylvania, pioneered the closed form, which means vessels and vases as opposed to open-form bowls. Kamila did a workshop with him, but the bulk of his talent has been self-taught.

"About the scooping out process, the make-it-or-break-it step in the process of creating beautiful wood-turned vases, Kamila said it is a mystery. There is no perfect way to gauge how close to the outer edge you are when removing the inner material. 'There are envelopes of behavior you need to stay within. If you violate that envelope, the results can be quite spectacular.'

"The key is to hollow out the vessel to such a uniform thickness that it won't distort or crack. The vessel must be thin to prevent these happenings, any buildup of thickness with the vessel causes stresses and

at heart - cotton candy, snow cones, pop corn and lemonade! !!!

For entertainment, Dr. Boris T. Funovich will be there to entertain!!! Bring your camera, your kids, grandkids, great grandkids - (and even your neighbors' kids).

This year we have more cashiers and parking attendants!!!

And last but not least, we need donations to the various tables.

See you at the fair.

Lloyd K. Hannula

Whatever you do, don't miss TORI '91. It's going to be a biggie.

Dances

Upcoming dances at Saima Park include: Sept. 14, V. Honkala; Sept. 21, Hi-Lites; Sept. 28, D. Wells Duo.

Tarmo Hannula

FITCHBURG, MA - Gail Fairbanks, show above with her "Liddle Monsters," will be at TORI '91 at Saima Park on Sunday, September 15, 1991, 10 am-3 pm.

cracks. With red oak, Kamila said you can't usually go less than 1/8-inch thick. Some turners have been experimenting with a translucent look, rendering vessels that are 1/16 of an inch thick, so thin that the light

actually shines through them." "Kamila describes his art as a searching process for a form that will do something for him. 'It's a heartfelt thing,' he said. He described art as a communication form."

Dr. Funovich to entertain

FITCHBURG, MA - Dr. Boris T. Funovich will be providing entertainment at TORI '91.

Who is Dr. Boris T. Funovich? He is Cyrus P. Koski III, also known as Uncle Fun, a juggler, unicyclist, escape artist and equilibrist.

After achieving a master's degree in Nutrition, Koski embarked on an entertainment career in which he has developed his character, Uncle Fun, over the last two decades.

For 10 years the New England area has watched this entertainer delight his audiences with partners as well as solo.

Armed with a bag of juggling props (and an endless sense of humor), this versatile character has entertained in a wide variety of situations from day-care to corporate work. With a background in acrobatic hand balancing and manipulation techniques,

he provides a sense of comic relief and crowd involvement, winning the hearts and laughter of the onlookers (not to mention the precocious children in the audience).

Uncle Fun is currently studying Spanish and graphic arts for his own personal growth and cultural edification. The following piece of information has been the guiding light for this seasoned performer's career: "No one ever lost a laugh under estimating the sense of humor of the American public."

Uncle Fun describes his show as follows:

"The establishment of a confident and poised entertainer is what occurs in the first 60 seconds of the 'Uncle Fun Extravaganza.'

"This unique presentation of the circus arts with a vaudeville

Turn to DR. FUN page 10

Tribute to RAIVAAJA

By James Hammond

This year the Finnish Cultural Center will pay tribute to RAIVAAJA. This is the first in a series of weekly articles written by committee members. A special program in honor of RAIVAAJA will be held at Saima Park on Sunday afternoon, October 27.

Watch for Mildred Heino's article, "Beginning to 1915", in next week's paper.

In testimony of its sincere regard, respect and admiration for the exceptional social and cultural service rendered to the Finnish community for more than three-quarters of a century, the Finnish Cultural Center pays tribute to RAIVAAJA.

How reassuring it must have been to each of the literally thousands of Finnish immigrants to have available in their own language and idioms a source of authentic and reliable news of their homeland. This friendly guide was also of great assistance in the information it provided about local institutions as well as relevant information about Finnish organizations and compatriots in the area.

Through the weekly reading of the RAIVAAJA, people of Finnish descent are able to identify more fully with their roots and establish continuity with their forebears. They can tap and replenish a vital element of their own identity and draw strength from each other.

But RAIVAAJA's mission extends beyond the obvious of reporting local, national and international news that is of interest to people of Finnish origin. Actually RAIVAAJA is a social force, the binding element and keystone of the Finnish community structure. It is the primary link of communication among all Finnish groups. Ultimately the welfare of each and every Finnish related organization is affected by the continuance of a strong, viable RAIVAAJA.

No organization is an island, even the proudest and strongest is dependent on others outside its membership. Each organization must seek to interrelate with the surrounding community. RAIVAAJA should be the centerpiece of communication for all Finnish organizations. It is, or at least should be, the clearing house of Finnish oriented endeavor. However it is accomplished RAIVAAJA should be the principal, if not sole means of publication of all Finnish news: the primary source of announcements, activities, meetings, and outlet of expression for Finnish groups and individuals.

Alexis de Tocqueville observed in 1851 that "newspapers make associations and associations make newspapers."

RAIVAAJA is a publication of the times, always contemporary, responding to the interests and concerns, the needs of

its constituents. A viable RAIVAAJA must also be reasonably state-of-the-art technically, utilizing appropriate, available technology within its means.

A dwindling first and second generation of the Finnish population in the region may indicate a need for change both in the mission of RAIVAAJA and the nature of its constituency. In the next quarter century the bulk of the Finnish-American community will likely be of the third and fourth generation. Most of them will have lived all their lives in America: attended schools here, were reared in the social context of this country; in all probability unable to speak, read or write Finnish and appreciably less oriented in the background and legacy of their parents. By virtue of their birth, rearing and education, they will be as fully American as apple pie and baseball. Each new generation of these full-fledged Americans will be progressively less informed, less emotional in their feelings about the affairs

of Finland and the Finnish people. Transmitting the culture to them will be a real challenge confronting all Finnish organizations who espouse that cause. It will require a continuous process of reaching out to these American kinfolk who have a latent undernourished sense of their ancestry.

To RAIVAAJA will befall the mission of providing appropriate Finnish cultural education generating impressionable knowledge, a continuous process of indoctrination instilling pride of heritage. Very likely more of the news articles will be in English, but RAIVAAJA must remain a Finnish language paper. Preserving the language is central to preserving the culture.

What role can individuals play in supporting the cause of RAIVAAJA? To quote from another source, "We must dare to think anew and above all involve ourselves." Every Finnish home should receive a copy of the RAIVAAJA weekly. Recall Henry Puranen's advice, "Live decently and read the RAIVAAJA."

Increasing the circulation of RAIVAAJA means more than increasing support for the paper; it translates into transmitting the culture to greater numbers of those of Finnish lineage.

RAIVAAJA is the main hope of a continuing, active relationship with Finland for all Americans of Finnish descent in and beyond the Montachusett region.

According to Michael Novak, "The United States is not a melting pot, nor a mosaic, nor a salad, nor a stew. But it is a symphony. Learning to appreciate each instrument, each form, each theme, each possible combination, is how one learns to appreciate good music - and also the genius of this land."

turn to TRIBUTE page 10

The sauna house was falling apart at its seams. The place where we'd once shared thick shine on our bodies and run giddy into the snow had fallen into empty disarray. The entrance door had fallen in long ago, leaving wooden boards scattered about in no apparent arrangement. Deep holes gasped the floor where splintered wood had broken. The sounds inside echoed and fell silent in the wood absorbed by the walls. The sauna room itself had only an old bucket with a rusted ladle, and old pile of rocks that had once been used for steam, a wooden box, and two benches attached to the wall; one higher than the other. I moved the ladle; the sound faded in the empty, dark silence. I took the ladle out, and lay it gently on the bottom bench.

Everything metallic was rusted; a deep, brown rust that flecked and fell to the floor. Some black ants navigated through the wood at a perfect ninety-degree angle.

I tried to avoid the holes that mined the floor on my way out. The cool air outside revived me from the dark staleness. The path to the main house still had its mark in the grass, though its thinness would soon disappear. From this angle I could see the house as we'd seen it so long ago.

The gusts of wind made it obvious that the house had creaks and groans in even more fragile corners now. The shovel that had been carefully placed in the crook of the staircase teetered nervously on its tip. A piece of gutter hung at an awkward angle from the tattered roof, rocking back and forth with the whims of the wind. The painted green steel barrel that was placed at the west corner of the house to catch the rain was rusting; it flowed over with water, and around its bottom edges a soft puddle of mud had formed. Mosquitoes made a home there.

Streaks of brown dust coated the double windows thickly, leaving subtle patterns where

the rains had chanced to hit. The gooseberry garden had grown over and the bushes, heavy with fruit, drooped onto the tall grass. Brown, gashed berries exposed their juices to the sky. I approached the stairs.

It was a tentative step. Standing in the tall grass, I could see that the broken wood and splinters held cautious promise. Shoots of flowers and weeds had embedded themselves firmly in the cracks of the stairs, impermeable until now. The five steps had been lived in, that was certain. Though the step that I planned my ascendance on looked the least fallible, all were grey, all had splinters, and all held valleys. All had withstood, unphased, the relentless elements.

I sat down furtively, placing my hands about as if blind. I let my weight melt in cautiously, tensing my muscles in preparation. Caution gave way to trust, but I held my muscles tight for some time afterwards.

The air smelled brisk and cool, and the overcast grew thicker. Grey clouds shifting in between the threat of rains or sheets of light, drifted slowly, quietly across the sky. The green grass gently nudged with the ease of the wind, and the quiet settled softly around the dusty roads. Overhead, aspen leaves paddled back and forth, shifting side to side, the reflection alternately making one side seem light, the other dark, turning the whole tree into an object of miniature dangling mirrors that shimmered softly in the afternoon grey. A late-fall leaf rustled over rocks down the road.

Silence settled the stillness. My mind droned on, thoughts active, not connecting. I stared into the sky, seaching. My eyes moved back and forth in the overcast, watching sky meet empty space. I listened in vain.

I held the key in my hand. I felt its old smoothness, polished and moved by fumbling hands in dark pockets, ignored but for a fleeting moment. The pattern and shape were old, its stem

Dust

by Johanna Rauhala

was round, not flat, thus the generous steely finish. Brassy and tarnished, its reflection focused softly in the afternoon half-light. I opened my hand and stared.

Bent legs gave furtive way to straight. The handrail almost fell over when I touched it. The faded green wooden door faced me as I turned around. It was surprisingly low. Inserting the key into the lock, I felt the first thin drops of rain hit my cheek. It took some anxious wrangling with the lock, then the latch pulled open. Thumb down; push; the memory jelled. The door creaked open.

Smell, musty smell of darkness. The air, heavy and dank with dust, sank into my face and onto my clothes. I heard my feet shuffle. The floorboards, covered with rugs made from the old clothing, creaked deeply in long sounds. Quiet permeated every corner, absorbed each space.

Except for the painted wooden bench, the front room held nothing. This had been the place for shoes and coats, halfway in or out, a depot. Its peace had been constantly interrupted by whisks and abrupt sounds. Bangs, thuds and cold drafts had once lived in this room. The top floorboards had bent and molded into mounds and valleys. Half-light filtered through the see-through red curtain in the entryway, haloing the hovering dust particles in the air. The rain tapped gently.

The hallway was empty, but the adjoining two rooms held promise. Standing to the right was the comparatively spacious kitchen. Covered in old linoleum, sealed in misty light; everywhere the fade of green. The chairs were arranged in the same pattern, corresponding with the table and the window; the same exact window with the same view of the same birch tree that grew and swayed and

shed every year, even the year we thought its bark was paper. The chair on the right-hand side of the table set held the fullest view of the tree, and when the wind blew westward in June its capsules of seed would fly off, sometimes in clumps so thick it looked like caterpillars falling to doom.

I turn to the family room and immediately the overstuffed sofa makes its presence known. Its bulk forces itself into view; the black has turned to grey with the years of dust and neglect layered upon its surface. The arch in its middle still formed in a lilting arc, its arms still solid and smooth to the touch. Its legs stood at the perfect angle, the wood sanded, rounded and polished in exactly the same way on each side. Certainly it had been a comfort a needed and loved thing. Now strewn, it sat, defeated and resigned. I heard the sounds of dust hitting the wood, the expansions and

contractions of the longtime movements of a house unlived; the longtime shrinking of a couch unused, its purpose outgrown, its crafters unknown. One man's handiwork, lifeblood, discarded. He'd thought to place the studs carefully into the wood, close enough but not quite hitting the edge where wood meets stuff. Someone had thought this through, a man had observed, adjusted, studied, fixed and built this now grey mass of abandoned comfort. Who would see it now? Who would let his hands fall down?

Johanna Rauhala, 23, is a graduate of San Francisco State University, and plans to be an English teacher. She is a member of UFK&S Lodge 21, in Berkeley, CA. Her story was inspired by a dream she had about returning to the home of her mother in Vantaa, Finland where she spent many summers as a child.

DR. FUN

continued from page 9

BORIS T. FUNOVICH
EDUCATED COMEDY

flair is a fulfilled hour for the audience. From an accordion introduction with participation games, sing-a-longs, etc., to the high unicycle finale; the comedic display of manipulation skills defies the laws of gravity, physics and common sense.

"Uncle Fun's know how and understanding of skillful feats of dexterity proves that his comedic delivery can captivate and mesmerize onlookers with phenomenal kinetic energy.

"The use of misdirection and illusive magical movement complements the variety aspect (as well as the showmanship) of the exhibition. As an audience mem-

ber, one will witness the juggling of silicone balls, European clubs, dangerous torches and fire devil sticks, not to mention a toilet bowl plunger balancing act that will leave you wondering 'Why does he do that?'

"The Uncle Fun Show also encompasses manipulation of numerous objects: including diablo, ball spinning, rope twirling, cigar boxes, small and tall unicycles.

"The culmination of this theatrical event ends with the calamity escape from the straight jacket of death on a six foot unicycle reminiscent of the vaudeville era."

Littleton, MA

Finnish lieder singer **Aarne Niiva** of Lappeenranta, Finland, will give a free concert at the Maynard Kaleva Camp at Fort Pond on Friday, September 13, at 7:00 p.m. Roy Helander of Maynard will accompany.

In addition to singing in Finland, Niiva has performed in Switzerland, Estonia, and Toronto, Canada with the Karjalan Lauluveikot. In the near future he'll be giving a concert in Holland.

He is currently on a two-week holiday visiting his daughter Helena Niiva-Sawyer of Maynard.

TRIBUTE

continued from page 9

Personal qualities characteristic of Finns, such as integrity, honesty, cleanliness, courage, love of beauty, and strength of character, may stimulate pride in those of Finnish ancestry; they also enrich this country. The American symphony is richer because of the input of these and other Finnish characteristics and the input must continue.

James J. Hammond is an honorary director of the Finnish Cultural Center. He is a former president of Fitchburg State College and the founder of the Finnish Cultural Center.

RAIVAAJA BOOK STORE SALE

TORI '91 - Sept. 15
10 am - 3 pm

Saima Park, Fitchburg, MA

The Raivaaja carries books - popular as well hard-to-find titles - as a service to our readers and all who are interested in Finland and Finnish-Americans. We would like to carry more titles - in English and in Finnish - but it is hard to invest a lot of money in inventory when we operate on a limited budget.

In its 86 years of existence, the Raivaaja Book Store has not been operated for private profit. We hope you support your own bookstore!

Visit the Raivaaja Book Store table at TORI '91. All items will be on sale - 20 percent off the suggested retail price!

And if you can't make it to the TORI, below is a coupon good at the Raivaaja Book Store anytime!

20 percent off

**OFFICIAL
BOOK STORE**

20 percent off

J. Suominen

20 percent off

**RAIVAAJA
COUPON**

J. Raikka
Business manager
Raivaaja Publishing Co.

20 percent off

CALENDARS, ORDER NOW!!

LLOYD K. HANNILA

79 East Rd. • Box 500 • Westminister, MA 01473 • (508) 874-0629

1887

continued from page 8

appeared around the first of many bends in the long road that leads to America.

In tiny villages, in larger towns, in overcrowded cities, in every country of Europe, from the Arctic to the Mediterranean, from the Atlantic to the Urals, the drama of tear dampened sadness tempered by excited happiness was repeated over and over, all because of a vision. But far beyond hoping and wishing, there were compelling reasons that would trigger the uprooting of millions with mass migration from these ancient tired lands in search of a new country, young and vibrant, across the sea.

The population of Europe had been stationary for hundreds of years. After 1650 the number of Europeans began a rapid rise, then doubled, and continued to increase. These humans when added to those already overcrowded could not be supported within the existing structure of the economy. Dislocation and final collapse of the productive system was inevitable.

The 18th century industrial revolution brought to an end the craft guilds and home based shops which could not successfully compete with the waterpowered mills that could now produce large quantities of goods faster for a cheaper price. Out of work skilled craftsmen were attracted to the new opportunities and a fresh start in the new world.

An agricultural revolution, of all the profound reasons, had the greatest impact on the greatest number. Medieval communal activity where peasants scratched away at tiny holdings with common fields for grazing a single cow, gave way to modern farming methods using newly invented machinery on large estates. The landowners needed but a few laborers and the peasants if not already displaced could not survive in competition with the great estates. The price of land increased out of reach. Only across the sea was land available, but this land so far away, was almost impossible to reach.

Sailing ships were small, quarters cramped, the journey long and dangerous. Roads and byways were impassable for

CALIFORNIA

October 12 - 9th annual Scandinavian Festival, 9 am-3 pm, Colorado Place, Santa Monica. Celebrating Nordic heritage and customs. Sponsored by the American Scandinavian Foundation of Los Angeles.

Sept. 10 - United Finnish Kaleva Brothers & Sisters No. 21 membership meeting, 7:30 pm, Cafeteria, Brotherhood Hall, 1970 Chestnut St, Berkeley. Program: Video, "Finland: A Song of Summer."

Sept. 21 - Kaleva Ski Club/Finnish Brotherhood Picnic Day at Finnish American Home Association, 11 am-5 pm, Sonoma. Games, prizes, swimming, sauna; snack bar all day.

CONNECTICUT

May 26-Sept. 29 - "The Finnish Contribution to American Culture," exhibit at Prudence Crandall Museum, Routes 169, Canterbury. Hours: Wed-Sun. 10 am-4:30 pm. Sponsored by the Finnish American Heritage Society and the Prudence Crandall Museum.

Sept. 5 - Finnish American Heritage Society meeting, 7:30 pm, Finnish Hall, Rt. 169, Canterbury.

lack of bridges and flooding of streams and rivers, and always the danger from prowling highwaymen. Easier travel by river was expensive. It was more than difficult to get to a seaport.

In 1840 steam powered ships began to ply the Atlantic, but the cost of a ticket was beyond reach of most. To ease the shortage a large number of the old wooden ships, made obsolete by the steamships, were re-flagged for ocean transport by crowding and squeezing human cargo into the dank dark bowels of the ship. The cost of steerage from Ireland to Boston dropped to as little as \$10.00.

A new network of railroads across Europe made travel from inland to seaports safer, faster, and cheaper. To leave Europe, now made easier, was actually encouraged. One could now buy in their own village, a through ticket that would take one all the way to one's destination in America.

turn to 1887 page 13

Kalenteri

Fitchburg, MA
Golden Age Club

The first meeting of the fall session of the Finnish Golden Age Club will be held at 2 p.m. on Tuesday, September 10, 1991, in the Fellowship Hall of the Elm Street Congregational Church, 264 Elm St., Fitchburg.

The refreshment committee for this meeting will consist of Ruth Holm, Lula Björkbacka, Irja Alatalo, Ethel Anttonen, Henri Lappalainen and Taimi Olkola.

If you enjoy listening to the Finnish language and music, please join us! EN

Cultural Center
board meeting

In last week's *Kalenteri*, the September meeting of the Finnish Cultural Center was listed as taking place on Tuesday, Sept. 10.

This is wrong. The meeting will be tonight, September 4, at 7:30 p.m. in Room 205 of the Hammond Building at Fitchburg State College.

Come have LUNCH
at the *Finnish Coffee Booth*
Burbank Hospital Fair

Saturday, September 14, 1991
(raindate Sept. 15)

Real Finnish Coffee - imported from Finland
Pulla, Munkki's, Pannukakku, Karjalan Piirakka

Finnish American Club of Saima's

TORI '91

A FINNISH MARKETPLACE
PLUS GIFTS AND CRAFTS

Finnish Baked Goods Books Fruit and Vegetables
Flowers and Plants T-shirts Flea Market Tables
Gift Items Finnish Cassettes Chinese Auction

Come - start your Christmas
shopping early!!

Beef stew served from 11:30
hotdogs - soda - coffee - salad in a pocket
Arctic Berry Sundaes
(Berries from Northern Finland)

Saima Park

off Ashby State Road, Fitchburg, Mass.

Sunday, September 15, 1991
Hours 10 a.m. to 3 p.m.

FREE ADMISSION

Sept. 8 - Children's Day at Finnish Hall, 1-3 pm, Finnish Hall, Canterbury. New games - scavenger hunt, relay races, stories and more - for children up to 12 yrs old. Refreshments for children & adults. No admission charge.

Sept. 28 - Tori & Bazaar, 10am-3pm, Finnish Hall, Canterbury. Bake sale (pulla, etc.), Finnish rugs, wood items, baskets, tapes, knitted goods, dolls and much more. Food available for lunch. For table reservations and information call Eila Mäkipuro at 423-3854.

MASSACHUSETTS

Sept. 4 - Finnish Cultural Center board of trustees meeting, 7:30 pm, Room 205, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

Sept. 6 - Knights of Kaleva Panun Maja 24 monthly meeting, 7:30 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St, Fitchburg.

Sept. 7 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Temperance Society summer camp, Furnace Pond, Suomi Rd (off Rt. 36), Pembroke. Supper at 5 pm.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Sept. 10 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg. Meeting opens the club's fall season.

- Raivaaja Publishing Company board of directors meeting, 8:00 pm, 147 Elm St, Fitchburg.

Sept. 11 - Finnish American Club of Saima monthly meeting, 7:30 pm, Saima Park, Fitchburg.

Sept. 13 - Concert by lieder singer Aarne Niiva of Lappeenranta, Finland, 7:00 pm, Maynard Kaleva Camp, Fort Pond, Littleton. Accompanied by Roy Helander. Free admission; free-will donations to benefit Suomi Koulu.

Sept. 14 - Finnish Coffee Booth, Burbank Hospital Fair, Burbank Hospital, Fitchburg. Imported Finnish coffee, pulla, munkki's, pannukakku, Karjalan piirakka.

- Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

- Dance, 8 pm-midnight, Sovittaja Park, Finn Park Rd, Rutland. Music by Ed Hendala. Sponsored by Finnish American Club of Rutland.

Sept. 15 - TORI '91, 10 am-3pm, Saima Park, Fitchburg. Bigger & better: 5 gift shops, 25 arts & crafts people, Raivaaja book table, beef stew, arctic berry sundaes, salad in a pocket, and entertainment by Dr. Boris T. Funovich.

Sept. 17 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm St. Congregational Church, Fitchburg.

Sept. 21 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke. Supper at 5 pm

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Sept. 22 - Finlandia Foundation Boston Chapter monthly meeting, 3 pm, St. Paul Lutheran Church, 929 Concord Turnpike (Rte. 2), Arlington. Program: "Reflections on Finnish Arts and Architecture," lecture with slides by Pirkko-Liisa and Desmond O'Rourke.

MICHIGAN

Sept. 14 - Giant indoor flea market, 9 am-3 pm, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills.

- Burroughs-Unisys reunion party, 7 pm-midnight, Finnish Center, Farmington Hills. Musicy by Delights. Reservations: 332-5945 or 534-1685.

Sept. 15 - Finnish Center Association general meeting, 3 pm, Finnish Center, Farmington Hills. Potluck at 2 pm.

Sept. 16 - Finnish language classes begin, Finnish Center, Farmington Hills. Beginners, intermediate and advance classes. Registration 6:30 pm; classes Mondays 7:30-9:30 pm for 10 weeks.

Sept. 21 - Annual crayfish dinner, Finnish Center, Farmington Hills. Details: 478-6939.

MINNESOTA

Nov. 6-9 - "The Making of Finnish America: An Ethnic Culture in Transition," conference at University of Minnesota, Minneapolis. For more information: Leslie Denny, Program Director; Conference Services; 220 Nolte Center, U of M; 315 Pillsbury Drive SE; Minneapolis MN 55455.

NEW YORK

Sept. 19 - Finnish Aid Society Imatra's 100th anniversary art and music days begin, Imatra Hall, 740-40th St, Brooklyn. Opening of art exhibition by Consul General Garth Castren, 6 pm; Vantaan Kansanperinteiden Ystävät folk dance program, 7:00 pm; buffet dinner by Tuula and Leena.

Sept. 20 - Gala-concert at Imatra Hall, 7:00 pm, Brooklyn. Featuring Helka Hynninen, Malho Brothers & Partners, Järvenpää Male Choir, dancing to music by Esko Nousiainen; buffet dinner by Tuula & Leena.

Sept. 21 - Finnish Aid Society Imatra's 100 anniversary celebration, Imatra Hall, Brooklyn. Co-naming of 40th Street as Finlandia St. at 5 pm; program at 6 pm; dinner by Tuula & Leena; dance with music by Imatra Big Band and the Walsh Sisters.

Sept. 22 - Gala-concert, 2:00 pm, Imatra Hall, Brooklyn. Featuring Ari Finn; Malho Brothers & Partners; Hannu Mäkipuro; Vantaan Kansanperinteiden Ystävät and the Finnish women gymnasts of New York; Helka Hynninen; buffet dinner by Tuula & Leena.

All programs subject to change

Sulin Orchard
APPLES

Open for the season
open daily
9-12 1-5

885 Fisher Rd.
Fitchburg, MA
508-342-5121

GREEN CARD LOTTERY

40,000 available for 1992
Finland included
Apply before Oct. 1991
Call Now - Toll Free
1-800-767-5906

Apartment for rent

133 Mechanic St., Fitchburg,
MA near upper common. 4
room, 1 bedroom, spacious
and nice. \$375/month.
Please call Alice Heikkilä at
345-1011 or 582-4911.

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2:00 iltapäivällä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

★

Kalevan Ritarien, Panun Maja No. 24, kuukausikokous perjantaina, syysk. 6. p:nä klo 7:30 Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg.

★

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, syysk. 7. p:nä klo 8-12 yöllä. D. Wells Duo takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

★

Suomalainen lieder-laulaja Aarne Niiva konsertoi perjantaina, syysk. 13. p:nä klo 7:00 ill. Maynardin Kalevaisten Huvilalla, Fort Pond, Littleton, MA. Vapaa sisäänpääsy. Kaikki tervetulleita!

★

Burbankin sairaalan myyjäiset lauantaina, syysk. 14. p:nä sairaalan mäellä. Suomalainen kahvikoju, mistä saa pannukakkua, pullaa, karjalan piirakoita, munkkia ja Suomesta tuotettua kahvia.

★

TORI ja kirpputori sunnuntaina, syysk. 15. p:nä klo 10:00 aam. - 3 ip. Saiman Puistossa. Leivonnaisia, kirjoja ja kasetteja, vihanneksia, t-paitoja, lahjatarvaa ja käsitöitä. Lihasoppaa, hotdoggeja ja salaattia "taskussa" tarjolla. Sponsori FACS. Kaikki mukaan! Vapaa pääsy.

KONSERTTI

Suomalainen lieder-laulaja

Aarne Niiva

Roy Helander säestää
Perjantaina, syysk. 13. p.
klo 7:00 illalla

Maynardin Kalevaisten
Huvilalla
Fort Pond, Littleton, MA
EI PÄÄSYMÄKSUÄ

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS WILSON DOWNE

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

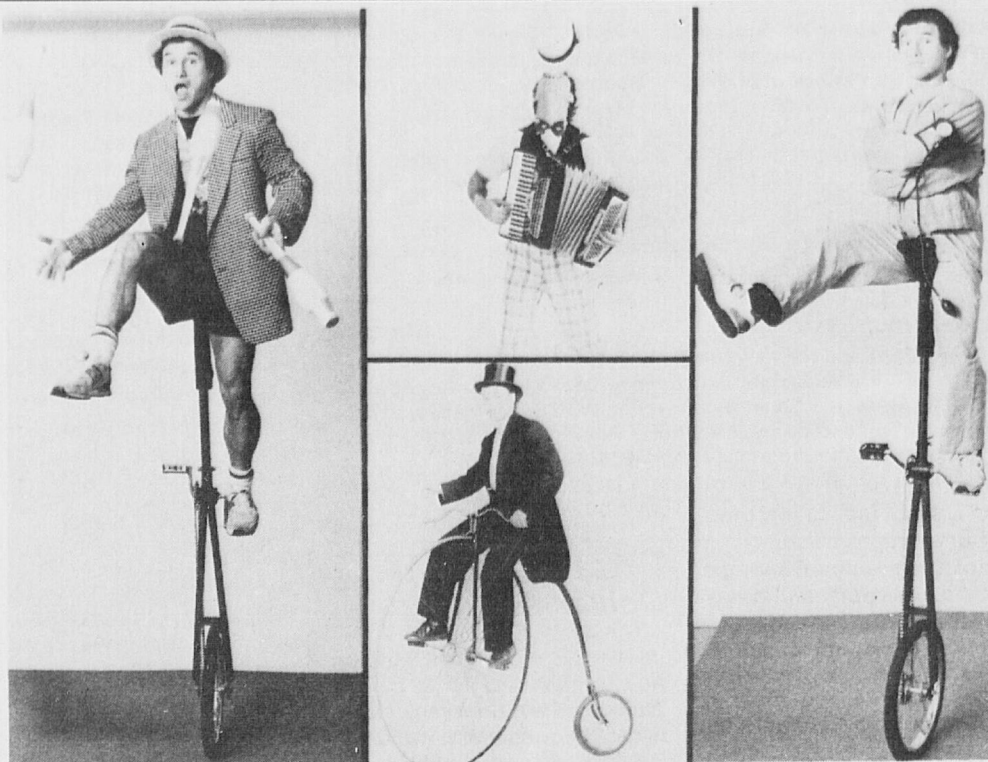
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Fitchburg ja ympäristö

Cyrus P. Koski III alias Uncle Fun, monipuolinen viihdealan ammattilainen, tulee viihdyttämään kaikenikäisiä ihmisiä 15.9. Saiman Puiston TORI-tapahtumaan.

Uutispaloja

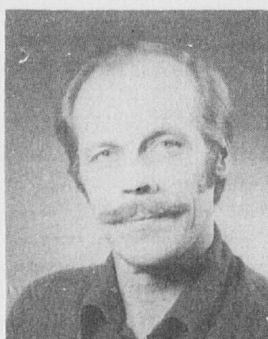
Suomalainen Kultaisen län Kerho aloittaa syyskautensa kokoontumalla tiistaina, syysk. 10. p:nä klo 2:00 iltapäivällä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Virvokkeista huolehtivat Ruth Holm, Lula Björbacka, Irja Alatalo, Ethel Anttonen, Henni Lappalainen ja Taimi Olkkola.

Kaikkia niitä, jotka nauttivat suomalaisesta kielestä ja musiikista, kehoitetaan saapumaan paikalle!

★

Lappeenrantalainen lieder-laulaja **Aarne Niiva** pitää ilmaiskonsertin perjantaina, syysk. 13. p:nä klo 7:00 illalla Maynardin Kalevaisten Huvilalla Fort Pond, Littletonissa. Säestäjänä toimii meille kaikille hyvin tuttu ja arvostettu Maynardin oma **Roy Helander**. Vapaaehtoiset lahjoitukset menevät Suomi-koulun

Aarne Niiva

hyväksi.

Niiva on konsertoinut kotimaansa Suomen lisäksi Sveitsissä, Torontossa ja Eestissä **Karjalan Lauluveikkojen** mukana. Tulossa on oma konsertti Hollannissa.

Niiva on parhaillaan pariviikkoisella lomalla Maynardissa asuvan tyttärensä Helena Niiva-Sawyerin luona.

★

Finnish American Club of Saiman syysk. 15. päivän TORI -tapahtuman organisoi ja Lloyd Hannula kertoi, että luvassa on paljon hyvää ostettavaa (kannattaa pitää pukin kontti mielessä) yli 40:ltä myyntipöydältä.

Joukossa viisi lahjatarvakekauppaa ja yli 25 käsityöläistä, mm. Ashburnhamissa asuva Tom Kamila, joka voitti kolmannen palkinnon puisella kukkamaljakollaan Fitchburgin Taidemuseon tämänkokoisessa alueellisessa taidenäyttelyssä sekä Gail Fairbanks oli olineen, joita hän kutsuu lempeästi nimellä "My Little Monsters".

Lapsia ja kaikkia lap-

simielisiä saapuu hauskuuttamaan Tri Boris T. Funovich Amherstistä. Hän on taitava jönglööri ja kahlekuningas, joka taitaa myös yksipyöräisellä polkupyörällä temppuilla.

Viimeiset kymmenen vuotta tri Funovich on viihdyttänyt Uuden Englannin asukkaita huumorinsävyttämällä tyylillään. Luvassa on siis hauskuuden täyttämä päivä Saiman Puistossa. TORI aukeaa klo 10:00 aamulla ja sulkee porttinsa klo 3:00 iltapäivällä. Kaikki mukaan!

★

"Aluekirjastot ovat suunnitelleet syksyn aukioloajat yleisön tarpeita silmällä pitäen", kertoo Fitchburgin kirjastonjohtaja Elizabeth Watson. "Vaikkakin monia kirjastoja on kohdannut hyvin vaikeat budjettileikkaukset, olemme yrittäneet järjestää aukioloaikamme niin, että yleisöllä on mahdollisuus käyttää kirjastopalveluja kuutena päivänä viikossa ja neljänä iltana joka viikko", hän jatkaa.

Erona muihin kaupunkien ja kuntien palvelumuotoihin on se, kun muiden toiminta perustuu geopoliittisten tekijöiden pohjalta, niin kirjaston toiminta perustuu liittovaltion sääntöihin, joiden mukaan jokaiselle Massachusettsin kaupungin tai kunnan asukkaalle on tarjottava yleisen kirjaston käyttömahdollisuudet. Kaikki yleiset kirjastot Worcesterin kuntavyöhykkeen pohjoispuolella toimivat tämän säännöksen alaisuudessa.

jatkaa seuraavalla sivulla

Kirkollisia

Suomenkielinen puhelinhartaus numerosta (508) 827-3181. Tämä viikottainen puhelinsanoma lähetetään (toistaiseksi) kesäkeuhkauttamme, Lake Road, Ashburnham, MA 01430.

Evank. Kerttu Kopsala

Bethel - seurakunta

Suomenkielinen radiohartaus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280, Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip., Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan väliaikaisena työntekijänä toimii Erkki Kivi vaimonsa Saara-Liisan kanssa, puh. 345-4264. Kotiosoite: 313 Elm St., 3. kerros, Fitchburg.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo 9:30 aam. Väliaikainen saarnaaja. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 pyhäkoulu kaikenikäisille.

Pastori Philip Meher on nimitetty väliaikaspastoriksi. Vuosina 1985-87 hän toimi nuorten pastorina.

Ron Harry toimii urkurina ja kuoronjohtajana. Harjoitukset tiistai-iltoina klo 6:45. Virvokkeita päätteeksi.

Pyhäkoulu leikkikouluikäisistä (3 v.) 9-luokkalaisiin klo 10:45 - 12:00 aam. Debbie Champagne valvoo.

Nuorisoryhmä kokoontuu joka toinen sunnuntai-ilta klo 6-8 syysk. 8. p:stä alkaen. Mark ja Tami Green ohjaajina.

Marraskuussa pidetyt vuotuiset myyjäiset ovat suunniteltuasteella. Lillian Whitney ja Helen Syrjänen toimivat puheenjohtajina.

Vuotuinen spagetti-illallinen lauantaina, syysk. 28. p:nä klo 5 ja 6:30.

Sunshine Clubin kuukausikokous syysk. 9. p:nä klo 1:30 Ethel Nopasen kotona. Silloin muistetaan liikuntakyvyttömiä ja sairaita kirjein ja korttein.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, syysk. 8. p:nä klo 9:15 sunnuntaikoulu aloittaa syysneljänneksensä. Klo 9:15 aikuisten raamattuluokka. Klo 9:30 high schoolilaisen raamattuluokka. Klo 10:30 englanninkielinen ehtoollis-jumalanpalvelus. Katekismuskokous välittömästi sen jälkeen. Klo 6:00 ill. kirkkoneuvosto kokoontuu.

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

UUTISPALOJA ... jatkoa edelliseltä sivulta

Esimerkiksi, jos Leominsterissa asuva henkilö huomaa, että Leominsterin kirjasto on suljettu, hän voi käyttää vapaasti esimerkiksi Fitchburgin, Sterlingin tai minkä tahansa muun lähialueen kirjaston palveluja normaaliin tapaan eli hän voi käyttää materiaaleja kirjastossa tai ottaa niitä lainaksi kotiinsa. Tässä tapauksessa leominsterilaisella on mahdollisuus käyttää myös Mt. Wachusett Community Collegen tai Fitchburg State Collegen kirjastojen palveluja, mutta lainaaminen ei ole sallittua kuin muutamassa erikoistapauksessa Mt. Wachusettin kirjaston kohdalla.

Jos joku haluaa saada kirjastokortin itselleen, pitäisi hänen tuoda henkilöllisyyspaperit mukanaan. Henkilöllisyyspapereita tarvitaan myös, jos aikoo käyttää joitakin erikoiskokoelmia kuten esimerkiksi paikallishistoriaa käsitteleviä dokumentteja. Massachusettsin ajokortti kelpaa henkilöllisyystodistukseksi.

Fitchburgin kaupunginkirjaston aukioloajat ovat seuraavat syyskuun 3. päivästä lukien:

Aikuisten kirjasto - maanantaina, keskiviikkona ja perjantaina klo 9-5:30, tiistaina ja torstaina klo 9-8:30 ja lauantaina klo 9-5:00.

Nuorten kirjasto - maanantaisin suljettu, tiistaista perjantaihin klo 9-5:30 ja lauantaisin klo 9-5:00.

"Worcesterin kuntavyöhykkeen pohjoispuolella eri sivukirjastojen aukioloajat on pyritty järjestämään siten, että maanantaista perjantaihin asukkailla on mahdollisuus käyttää kirjastojen palveluja aamuyhdeksästä iltakahdeksaan ja lauantaisin aamuyhdeksästä iltaviiteen, niin ettei useista eri alueilta ole kuin parinkymmenen minuutin ajomatka johonkin avoinna olevaan sivukirjastoon. Kaikki sivukirjastot voivat täydentää omia valikoimiaan käyttämällä kirjastojen välistä lainaus-systeemiä, joten asiakkaita voivat olla vakuuttuneita tämän syksyn kirjastopalvelujen toimivuudesta", Elizabeth Watson lupaa.

★

Massachusettsin Aeronautics -komitean päätös nimetä kolme vaihtoehtoista aluetta osavaltion uudeksi päälentokentäksi on kuohuttanut monien ihmisten mieltä. Komitean päätös, jonka mukaan vain kolme 182 alkuperäisestä sijoituspaikkaehdotuksesta jää harkinnan alle. Nuo kolme ehdotettua aluetta ovat Fort Devens, Winchendon ja Uxbridge. Lopullisen päätöksen ei uskota syntyvän ennen vuotta 1993.

Fort Devensin lentokenttäalue sisältäisi noin 800 eekkeriä maata Harvardin puolelta. Suunniteltu käyttöalue sijaitsee Route 2:sta pohjoiseen, Fort Devensin ja Route 110:n välimaastossa. Komitea on tutkinut, että kaava-alueella on noin 90 kotia.

David P. Bartlett kertoo asu-

neensa 35 vuotta Blanchard Roadilla, joka kuuluu alkujaan kaavailtuun lentokenttäalueeseen. Hän epäilee, että hänen kotinsa jäisi laskelmien ulkopuolelle, sillä se sijaitsee lentokentälle sopimattomassa kumpumaastossa.

Bartlett toivottaa lentokentän tervetulleeksi alueelle, koska hänen omaisuusveronsa ovat kolminkertaisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Hänen mukaansa päälentokentän tulo saattaisi pitää verot alhaisina ja samalla se toisi lisää työpaikkoja.

Samalla kadulla asuvat Roland E. McCune ja Martha A. McCune ovat puolestaan päinvastaista mieltä. 68-vuotias Mr. McCune epäilee, että jos Fort Devensin alue tulee lopulta valituksi, hän tuskin tulee näkemään sen avaamisen. Lentokenttä on suunniteltu avattavaksi vuonna 2010.

Mrs. McCune kertoo, että hallitus on tehnyt oman päätöksensä, eikä se vähät välitä siitä, mitä mieltä yleinen kansan mielipide asiaan on, se ei voisi muuttaa tehtyä päätöstä, hän toteaa.

Joyce H. Bisson, joka asuu myös samalla kadulla on päättänyt muuttaa Vermontiin. Hän on huolissaan siitä, että Fort Devensin ehdokkuus saattaa merkitä sitä, että hänen on vaikea saada asuntoaan myydä. Hän kertoo myös, että osavaltio ei tule maksamaan taloista kuitenkaan käypää markkinahintaa.

Myös Ayerissa asuvat ihmiset ovat epäileviä lentokentän suhteen. Ayerilaiset ovat sitä mieltä, että alati nousevat ja laskeutuvat lentokoneet veisivät alueen rauhan mennessään. Toisaalta ollaan myöntyväisiä sen suhteen, että lentokenttä toisi paikkakunnalle lisää kipeästi kaivattavia työpaikkoja.

Komitean alkututkimusten mukaan lentokoneita nousisi tai laskeisi minuutin välein. Meluhalttojen lisäksi alueen ihmiset ovat huolissaan lentokentän mukanaan tuomasta muun liikenteen räjähdys-

mäisestä kasvusta.

Winchendonilaiset ovat vaakaasti sitä mieltä, että lentokenttä pitäisi rakentaa Winchendonin sijasta ehdotomasti Fort Devensin.

Kathleen R. Laroshe Old County Roadilta on sitä mieltä, että Fort Devens olisi otollinen paikka, sillä maa on jo siellä sitä varten valmiina.

William J. Courtemanche, Spruce Streetiltä on myös samaa mieltä. Hänen mukaansa työryhmä on arvioinut, että jos lentokenttä päätetään rakentaa Winchendoniin, tietäisi se 250 kodin hävittämistä paikkakunnalla.

Myös muut paikkakuntalaiset kertovat muuttaneensa Winchendoniin aikoinaan juuri sen rauhallisuuden takia.

Komissio on arvioinut, että uusi lentokenttä toisi mukanaan 30,000-50,000 uutta työpaikkaa ja systeemissä pyöräisi 4-5 miljona dollaria.

★

Ensimmäistä kertaa yli 50 vuoteen, osavaltiolaki ei enää velvoita Massachusettsin kaupunkia ja kuntia kuljetta-
maan 7-12. -luokkien oppilaita kouluun ja takaisin. Uusi laki astuu voimaan verovuonna 1992. Sen mukaan koulu-alueiden budjetista voidaan poistaa koululaiskuljetukset tai perheitä voidaan vaatia maksamaan kuljetuksista.

Muutos ei koske seuraavia oppilaita: oppilaat, jotka kuuluvat alueellisen koulupiirin kuljetusten ryhmään, erikoiskoulutusta saavat oppilaat, joiden henkilökohtaiset koulutussuunnitelmat vaativat kuljetusta, kaksikielisen siirtymäkoulutuksen saavat oppilaat, oppilaat, joita on kuljetettu "magneettikouluun", oppilaat, joita on kuljetettu rotuerovuussuunnitelmien alla ja oppilaat, jotka käyvät koulua kotikuntansa ulkopuolella olevassa koulussa, koska heidän kotikunnassaan ei ole koulutusmahdollisuutta.

Osavaltion opetusjaoston viranomaiset ovat ilmaisseet huolestumisensa siitä, millaisia vaikutuksia uudella lailla

tulee olemaan koulualueisiin, erityisesti sellaisiin alueisiin, jotka kattavat laajan maantieteellisen koulupiirin tai alueita, joissa jalankulkeminen saat-
taa olla vaarallista.

Toinen osavaltion uuteen budjettiin sisällytetty laki vaatii paikallisia kuntia ja koulu-

alueita todistamaan, että kouluvuoden aikana koulubussien käyttökapasiteetti on ollut vähintään 75 prosenttia.

Opetusjaosto aikoo tehdä koulualueita varten neuvoa antavan julkaisun, joka selvittää uusia säännöksiä ja niiden soveltamista.

1887

continued from page 11

Politiikkaa oluen ystäville

Olut yhdistää uutta Puolaa. Maahan perustettu oluen ystävien puolue olisi kesäkuun mielipidetutkimuksen mukaan saanut miedon 2.5 prosentin kannatuksen parlamenttivaaleissa, ja uusimpien mittauksen mukaan suosio olisi noussut kahden jo kuuteen prosenttiin.

Puolan oluen ystävien mielestä kansallista sopua on helppo hieroa oluttuopin kuin vodkalin äärellä. Mutta puolalaiset olutpolitiikat yhdistävät maisteluunsa myös ympäristökysymykset. Olutpuolue on julistanut, että hyvä olut syntyy puhtaasta maasta ja puhtaasta ilmasta. Erityisen vaarallista se pitää oluen ja lyijyn yhdistelmää; siksi puolue vaatii katalysaattoriautoja myös Puolan maanteille.

Romuauto kierrätykseen Ranskassa

Vanhoja autoja on Ranskassa ryhdytty kierrättämään aiempaa tehokkaammin. Romuautoista riisutaan kaikki varaosiksi kelpaava, murskataan loppu ja lajitellaan metallijäte uudelleenkäyttöä varten. Menetelmällä voidaan autoista hyödyntää jopa 70 prosenttia.

Toistaiseksi muovi- ja tekstiiliosat sekä kumi ja lasi ovat jääneet käsittelemättä. Näistä kertyvän jätteen määrä on Euroopassa noin 1.8 miljona tonnia vuodessa.

The stage was now set for mass migration, the earlier tiny trickle would swell to flood proportions.

From that day in 1884, when Emma Lazarus first gave voice to the Lady of the Lamp, to the first World War, over 23 million Europeans migrated, like lemmings first to the sea, then on to the ships that would carry them across the ocean.

Of the 300,000 restless that left the small country of Suomi-Finland, 100,000 were women. Included among these women crowded in steerage, was Vieno of Ylistaro, at long last leaving the old country for her reunion with her husband Jaako.

Walter M. Poti has written previously about his childhood memories of growing up in the Newport, N. H. area.

This time his story is just a part of a larger work he is planning on New England and the immigration of people here to make a new life.

The above story, he writes, "is an excerpt from my yet to be completed manuscript, which begins at the end of the last Ice Age, 10,000 years ago, when the frozen ice finally changed into running water, whose torrents carved out the spider network of our New England rivers, the exploitation during the Industrial Revolution of this tremendous waterpower, the building of mills and growth of new villages and towns, and the movement of peoples of Europe to this new world of freedom and opportunity. If I live long enough I may finish the story."

Walter M. Poti lives in West Brookfield, MA.

EXPERIENCE THE DIFFERENCE
HUHTALA OIL CO.
MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 44 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

FUEL OIL
CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

LYDON & HAASE CO.
209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jaakaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Intouch with You
and sensitive to your financial needs.

NCUA
National Credit Union Administration

MSIC
MASSACHUSETTS CREDIT UNION SHARED SAVINGS INCORPORATED

WCU
WORKERS' CREDIT UNION

- 815 Main Street, Fitchburg 345-1021
- 40 Fairmount Street, Fitchburg 345-5510
- 313 Pleasant Street, Gardner 632-9200
- 12 N. Main Street, Orange 544-2199

WHAT'S NEW AT WCU?

PRIME RATE
Published in the Wall Street Journal

New Below Market Equity Line

"Regardless of where you have your mortgage, now is the time to put your home equity to work for you at WCU. With terms below market rates, you can take full advantage of the current money savings buyers market. Potential tax deductions may provide even greater value. It's time for Workers' Credit Union Below Market Equity Line."

THAT'S WHAT'S NEW AT WCU!

For more information visit one of our convenient locations or call

EQUAL OPPORTUNITY LENDER

345-1021 / 343-5810

Suomen uutisia

Amerikkalainen mustikkapensas tulossa Suomeen

Amerikkalaista juurta olevasta pensasmustikasta odotetaan merkittävää puutarhakasvia myös Suomeen. Kuopion yliopiston puutarhassa ja koeviljelmillä tehdyissä kokeissa on todettu matalien pensasmustikkalajikkeiden selviävän Suomen talvesta melko vähäisin vaurioin.

Pensasmustikka on metsämustikkaa huomattavasti saatoisampi. Sen marjat ovat metsämustikan marjoja suuremmat, ja ne kasvavat samantapaisissa ryppäissä kuin viinirypäleet.

Ennen kuin pensasmustikkaa voidaan istuttaa ulos, on sitä kasvatettava vuosi tai pari kasvihuoneessa. Tutkijat arvioivat, että sitä voidaan lähivuosina istuttaa suomalaisille taimitarhoille vastajuurutettuina taimina, jonka jälkeen taimitarhat voivat kasvattaa ne ulosistutettavaan kuntoon.

Koeviljelmien pensasmustikat aloittivat kukintansa Suomessa kesäkuun puolivälin aikoihin ja ensimmäiset marjat olivat kypsiä elokuun alussa.

TTT torjuu henkistä lamaa

Juhlavuottaan viettävä 90-vuotias Tampereen Työväen Teatteri ei aio alistua henkiseen lamaan. Tämä tunnelma ilmeni vahvana uuden näytännökauden avajaisissa. TTT täyttää kuluvana syksynä 90 vuotta.

Merkkivuoden ohjelmiston muodostavat kotimaiset uutuusnäytelmät. Tulossa on yhteensä 11 ensi-iltaa, joista viisi on kotimaisia kantaesityksiä. Lisäksi ohjelmistossa nähdään TTT:hen vuodeksi kiinnitetyn Motelli Skronklen lastennäytelmä.

Taloudellisesti huonoina aikoina tulisi erityisesti huolehtia ihmisten henkisestä hyvinvoinnista ja näin luoda edellytykset myös talouden elpymiselle. Kauhistuttavalta tuntuisi tilanne, jossa taloudellinen lama kulkisi käsi kädessä henkisen laman kanssa, TTT:n hallituksen puheenjohtaja Matti Länsiö sanoi avajaisissa.

Länsiön mielestä taloudel-

listen tosiasioiden huomioon ottaminen tuotannossa ei tarvitse merkitä huonompia tai taiteellisesti vaatimattomampia esityksiä. Sen sijaan se merkitsee tiedon, taidon ja kokemuksen eli ammattitaidon käyttämistä mahdollisimman tehokkaasti. Teatteri on valmis tekemään kaikkensa kustannusten kurissapitämiseksi.

Juhlanäytännönään TTT esittää dramaturgi Juha Siltasen näytelmän Strip-tease. Sen ensi-ilta on 12. syyskuuta suurella näyttämöllä. 90-vuotisjuhlien pääjuhla on seuraavana päivänä.

Strip-tease ruotii yrity maailman ihmiskohtaloita. Näytelmän ohjaa Hannu Raatikainen. Esitykseen osallistuvat lisäksi tanssiteatteri Minimi, orkesteri ja kuoro.

Syyskauden päättää uusi kotimainen musikaali Myrskyluodon Maija, joka perustuu Anni Blomqvistin romaani-

Uuden Suomen ilmestyminen vaakalaudalla

Sanomalehti Uutta Suomea uhkaa koko toiminnan lopettaminen. Lehdessä annettiin elokuun lopulla lomautusvaroitusta 380 henkilölle.

Lomautukset keskeyttävät Uuden Suomen ilmestymisen syyskuun lopulla ellei sitä aikaisemmin ole löydetty uusia rahoittajatahoja lehdelle.

Nykyinen kustantaja Aamulehti-yhtymä ei missään tapauksessa aio jatkaa Uuden Suomen kustantamista nykytyyliin. Yhtymän johtaja Timo Lahtinen on valmis pelastamaan Uutta Suomea mm. lehden omistuspohjaa laajentamalla.

Vuodesta 1847 ilmestynyt Uusi Suomi on vanhin suomenkielinen yhä ilmestynvä sanomalehti. Lehti on kyntänyt viime vuosikymmenet syvällä taloudellisissa vaikeuksissa. Viime vuonna lehti tuotti tappiota 80 miljoonaa markkaa. Uusi Suomi Oy:n toimitusjohtaja Risto Takala arvioi lehden tämänvuotiseksi tappioksi 89 miljoonaa markkaa.

Yhtiön muista lehdistä Kaupalehti tuottaa voittoa ja Iltalehti menee suunnilleen omil-

laan. Uusi Suomi vetää kuitenkin yhtiön tuloksen tänä vuonna miinukselle noin 60 miljoonan markan verran. Viime vuonna koko yhtiön tappio oli 37 miljoonaa markkaa.

Levikki nousussa

Aamulehti-yhtymä otti Uusi Suomi Oy:n hoteisiinsa vuonna 1988. Uuden Suomen le-

vikki on kehittynyt erittäin myönteisesti. Välillä jo 73,000 kappaleeseen pudonnut levikki on nyt noussut yli 92,000:een. Kohonnut levikki ei ole kuitenkaan tilannetta paljon parantanut, sillä lehden tilaus- tuotot menevät käytännössä kokonaisuudessaan jakelukustannuksiin.

Uuden Suomen talouden on romahduttanut lähinnä ilmoitusmyynnin kehitys. Laman vaikutukset kouraisevat rajusti myös lehtimailmaa. Lehdistön ilmoitusvolyymit ovat tänä vuonna pudonneet keskimäärin 12 prosenttia.

Kun Aamulehti-yhtymän muutkin osat ovat viime aikoina menettäneet markkinoita, on Uuden Suomen omistaja haluton jatkamaan nykyisenlaista tappioputkea.

Valtakunnalliset sanomalehdet ovat Helsingin Sanomia lukuunottamatta suurissa taloudellisissa vaikeuksissa. Uuden Suomen ilmestymisen uhkaa loppua nyt kokonaan.

Koulukirjoja Viroon

Virolaisten koulujen käyttöön on lahjoitettu 20,000 suomalaista biologian oppikirjaa. Kirjat on käännetty viroksi ja ne on tarkoitettu 9. luokkien oppilaille.

Koulun biologia 9 -niminen kirja käsittelee ihmisen anatomiaa ja fysiologiaa sekä yleistä perinnöllisyystiedettä. Kirja korostaa myös ympäristönsuojelua. Virolaisten painokseen on lisätty Viron karttoja, tilastoja sekä katsaus maan luonnonsuojeluun.

Kirjat hankki Friedebert Tuglas -seura. Varat lahjoitukseen seura sai muutamilta suomalaisilta rahastoilta.

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskulämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstones, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjä halutaan

Suomi avasi Etelä-Afrikan kauppasuhteensa

Suomi on avannut virallisen kauppasuhteensa Etelä-Afrikkaan. Ulkomaankauppaministeri Pertti Salolainen (kok) tapasi Suomessa vierailulla olleen Etelä-Afrikan kauppa- teollisuus- ja matkailuasiain varaministeri David de Villiers de Graaffin.

Ministerit uskovat, että maiden välinen kauppa voidaan parissa vuodessa nostaa kauppa- ja teollisuus- ja matkailuasiain varaministeri David de Villiers de Graaffin.

Salolainen on toiveikas Etelä-Afrikan kaupan elvyttämisen suhteen, koska maiden tuotannot täydentävät toisiaan. Suomi voisi viedä sinne metsä- ja metalliteollisuuden tuotteita, esimerkiksi kaivoskoneita, ja Etelä-Afrikka taas haluaisi tuoda Suomeen raa- ka-aineita kuten mineraaleja sekä hedelmiä ja viinejä.

Etelä-Afrikan rotusortopoliittikan takia Suomi katkaisi kauppasuhteensa maahan 1980-luvun puolivälissä; tavaroitten tuonti- ja vientikielto astui voimaan neljä vuotta sitten.

Heinäkuun alussa Suomi purki tavaroitten tuonti- ja vientikiellon, mutta jätti investointikiellon edelleen voimaan. Investointikiellon purkami-

sen edellytyksenä on, että Etelä-Afrikan demokratisoitumiskehitys jatkuu. Vaikka maa tänä vuonna kumosi kaikki keskeiset apartheid-lakinsa, maan perustuslaki ei vielä salli äänioikeutta mustille.

Yliopistojen täydennysoppi suosiossa

Suomalaisten yliopistojen täydennyskoulutuskeskuksissa opiskelee tällä hetkellä lähes yhtä paljon ihmisiä kuin varsinaisissa tiedekunnissa tai osastoissa, joissa ahertaa yhteensä runsaat 100,000 opiskelijaa.

Keskusten 1-3 vuoden oppijaksoista onkin tullut uusi pätevyiden mittari työmarkkinoilla.

Täydennyskoulutuskeskukset ovat muutamassa vuodessa paisuneet huikasti: 1986 niissä oli alle 30,000 opiskelijaa ja 1989 jo 52,000 opiskelijaa ammatillisessa täydennyskoulutuksessa ja 21,000 ja 35,000 avoimessa korkeakoulussa.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittääkää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS _____ UUDISTUS _____

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$23.00, 6kk \$15.00, 3kk \$11.00
Ulkomailla: 12kk \$28.00, 6kk \$20.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

Suomen uutisia

Suomi aloittaa neuvottelut Baltian maiden kanssa

Suomen hallitus on valmis ryhtymään neuvotteluihin diplomaattisuhteiden palauttamiseksi Baltian maiden kanssa. Hallituksen mukaan Suomen ei tarvitse uusia Baltian maiden tunnustamista, koska maat ovat laillisesti tunnustettu itsenäisiksi jo 1920-luvulla.

Hallitus on käsitellyt presidentti Mauno Koiviston läsnäollessa ulkoasiainvaliokunnassa suhtautumista Baltian maiden itsenäistymisprosessiin.

Pääministeri Esko Aho mukaan Baltian maiden itsenäistymisprosessi on viime aikojen tapahtumien seurauksena selvästi nopeutunut. Suomen hallituksen ulkoasiainvaliokunta päätti kokouksessaan Suomen valmiudesta neuvotella diplomaattisuhteiden palauttamiseksi Baltian maiden kanssa.

Miten nopeasti diplomaattisuhteet voitaisiin solmia jää

selvitettäväksi muiden neuvotteluosapuolten kanssa. Aho ei halua sitoa Suomen aikataulua muiden maiden tunnustamistoimiin. Aho oli ollut kuitenkin asiasta yhteydessä Ruotsin pääministeri Ingvar Carlssonin.

- Meidän tarkoituksemme on nyt saattaa päätöksemme tiedoksi sekä Baltian tasavalloissa että myös Moskovassa sekä Neuvostoliiton keskus-

deraatin hallitukselle, Aho kertoi.

Suomen tunnustus edelleen voimassa

Ahon mukaan Pohjoismaat ovat edenneet Baltian maiden tunnustamisessa suurin piirtein samalla tavalla, ottaen huomioon kuitenkin maiden erilaiset ratkaisut. Ahon mukaan Suomen ei tarvitse varsinaisesti tunnustaa Baltian maiden itsenäisyyttä.

- Meillä ei ole kysymys tunnustamisesta, sillä meillä on de jure (lain mukaan) olemassa tunnustus 1920-luvun alusta. Nyt on vain kysymys siitä, että diplomaattisuhteet voitaisiin neuvottelujen jälkeen palauttaa.

Suomen uutisia

Suomen hallituksella ei ole tarkkaa tietoa Neuvostoliiton keskushallituksen kannasta. Ahon mukaan Venäjän federaation kannanotto on kuitenkin riittänyt pohjaksi tehdyille linjaukselle.

- Emme ole saaneet tarkkaa käsitystä siitä, mikä on Neuvostoliiton keskushallituksen kanta tähän kysymykseen. Meillä on tiedossa Venäjän federaation kanta.

- Neuvotteluvalmiuden ilmaisemiseen riitti se tieto ja tietämys, mikä meillä tällä hetkellä on.

- Keskustelimme tietysti aika perusteellisesti tästä tilanteesta. Kysymys ei ole vain yhdestä yksittäisestä kannanotosta vaan meidän linjatamme suhteessa Neuvostoliiton tämänhetkiseen tilanteeseen, kertoi Aho hallituksen ulkoasiainvaliokunnan kokouksesta.

Paasio kiirehti tunnustamista

Eduskunnan ulkoasiain-

valiokunnan puheenjohtajana toimiva Sdp:n puheenjohtaja Pertti Paasio vaati hallitusta ryhtymään viipymättä toimiin Viron, Latvian ja Liettuan itenäisyyden tunnustamista.

Paasion mukaan viime aikojen tapahtumat ovat muuttaneet tilannetta niin Neuvostoliitossa kuin Baltiassakin siinä määrin, että edellytysten Baltian maiden itsenäisyyden tunnustamiselle voidaan katsoa olevan olemassa.

Paasio korostaa, että Baltian maiden tunnustamisessa on kysymys laajemmalti myös Suomen nykyisestä ja tulevast asemasta Euroopan kokonaisuudessa.

Islannin lisäksi myös Norja ja Tanska ovat päättäneet Viron, Latvian ja Liettuan tunnustamisesta. Lisäksi Ruotsi on ilmoittanut tekevänsä mahdollisesti saman päätöksen lähiaikoina.

Kaksoisvoitto Suomeen miesten keihäskisassa

Tokion yleisurheilun MM-kisoissa maanantai 26.8. oli Suomen joukkueen onnenpäivä. Miesten keihäskisan finaali oli yhtä suomalaisjuhlaa. Kimmo Kinnunen näytti loppukilpailussa, ettei karsintojen kärkitila ollut sattumaa. Ensimmäisen kierroksen 90.82 metrin heitto karisti paineen niskasta ja sysäsi ne muille finalistille.

Seppo Rätty täydensi suomalaismenestystä. Maailmanennätysmies ja kisojen ennakkosuosikki kiskaisi viimeisellään 88 metrin paremmalle puolelle. Sillä irtosi hopeamitali.

Avausheitollaan 90 metriä ensimmäisen kerran elämänsään ylittäneen Kimmo Kinnusen piina MM-Tokion keihäskisassa oli ohi vasta viimeisen kierroksen viimeisen heiton jälkeen.

-Kun se uusiseelantilainen nousi kolmanneksi, tiesin, että Seppo tulee takaa, vaikka heitettäisiin rautakangella. Voitosta olin varma vasta Sepon heiton jälkeen, tilitteli Kim-

mo Kinnunen tuntemuksiaan kisan jälkeen.

Suomalaiset olivat sunnuntain karsinnan jälkeen niin ilmiselviä suosikkeja, että finaalin odotettiin jonkun putkahtavan yllättäjäksi. Mutta toisin kävi: suomalaismiehet pitivät pintansa myös tosipaikan tullen.

- Häviö ei sapeta tippaakaan. Toista olisi ollut, jos olisin hävinnyt muulle kuin

suomalaiselle, Rätty vakuutti.

Isä esikuvana

Kimmo Kinnusen on lajiin vetänyt oma isä. Hän ollut pojan esikuva ja ankara valmentaja. Isä Jorma oli sekä maailmanennätysmies että Meksikon vuoden 1968 olympiahopeamitalisti. Kinnusten urheiluperhettä täydentää Kimmon pikkuveli Jarkko, joka sijoittui toiseksi nuorten EM-kisoissa kaksi vuotta sitten.

Kimmo Kinnunen harppasi Tokiossa parissa päivässä parasmaan metrin karsinnassa heitetty 88.48 antoi lupauksia, avausheitto finaalin lopuksi ne.

Maailmanennätyskensä takia tänä kesänä julkisuudessa paistatelleen Seppo Rätty varjossa Kimmosta kasvoi voittaja. Asetelma sopi hänelle hyvin.

- MM-kisoihin on ollut hyvä valmistautua, kun kaiken maailman lehdet eivät ole repineet kansikuviinsa. En välitä julkisuudesta oikein muutenkaan, Kinnunen kertoi.

Kankkunen voitti suurajot

Laukaalainen maanviljelijä Juha Kankkunen saavutti vihdoin sen, mitä jokainen rallikuski hamuaa: Jyväskylän suurajojen voiton. Kankkunen yritti 11 kertaa ennen kuin homma onnistui.

Kankkunen nousi voitollaan taistelemaan tämän vuoden maailmanmestaruudesta. Viidenneksi jääneellä espanjalaisella Carlos Sainzilla on 123 pistettä, Kankkunen on jäljessä vain 20 pistettä.

Suurajojen kakkoseksi kausutteli Ranskan Didier Auriol, kolmas oli Suomen Timo Salonen.

Sosiaaliturva palkansaajien maksettavaksi?

Suomen hallitus aikoo siirtää sosiaaliturvamaksut työnantajilta palkansaajien maksettavaksi, jos työmarkkinajärjestöt eivät pääse sopuun työvoimakustannuksia pudottavasta palkkaratkaisusta.

Päätöksellä siirrettäisiin reilut neljä miljardia markkaa palkansaajilta yrityksille. Hallitus on sopinut budjettiriihessään, että eläkkeisiin ja muihin ns. sosiaalietuisuuksiin ei tehdä ensi vuonna indeksitarkastuksia.

Etuisuuksien jäädyttämiseksi hallitus asetti "reunaehdon": työmarkkinajärjestöjen on päästävä parivuotiseen nollaratkaisuun ja sen lisäksi tinnittävä lomarahasto.

Tokion MM-kisojen mitalikolmikko: Vladimir Sasimovitch (vas.), pronssia, Kimmo Kinnunen, kultaa, Seppo Rätty, hopeaa.

FINNEXPRESS

ABSOLUTELY & POSITIVELY

LOWEST AIRFARES

WHEN YOU FLY

FINNAIR TO FINLAND

Scandinavian Bonus Pass
Included Free with Tickets!

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR INFORMATION AND RESERVATION CONTACT:

TRAVEL

SERVICE

425 Madison Avenue, New York, N.Y. 10017

Telephones:

212-832-8989 or 800-677-6454

FAX 212-688-4495

Maailman tapahtumia

Luonnonsäätiö rajoittaisi kaukolentoja

Lentoliikenteen päästöjen vaikutus kasvihuoneilmiön etenemiseen on todennäköisesti huomattavasti suurempi kuin aiemmin on uskottu. Näin osoittaa Maailman luonnonsäätiön WWF:n tutkimusraportti.

Raportin mukaan lentokoneiden päästöt saattavat olla lähes yhtä paha ympäristöongelma kuin autojen pakokaasut. Lentoliikenteen päästöjen vaikutus kasvihuoneilmiön etenemiseen on varo-vaistenkin arvioiden mukaan 5-40 prosenttia. Näiden arvioiden pohjana on ennuste, jonka mukaan lentoliikenne lisääntyisi lähivuosina vain

vähän.

Raportin laatija tohtori **Mark Barrett** arvioi, että lentoliikenteen haitalliset vaikutukset ympäristöön todennäköisesti lisääntyvät entisestään tulevaisuudessa, koska lentoliikenne on tällä hetkellä nopeimmin kasvava kuljetusmuoto.

"Lyhyellä tähtämellä ainoa keino vähentää lentoliikenteen aiheuttamia haittoja olisi lentomaksujen kohottaminen. Sen lisäksi ihmisiä tulisi kannustaa luopumaan kaukomatkoista", raportissa esitetään.

Pitkällä aikavälillä raportti suosittelee tutkimustyön lisää-

mistä sellaisen lentokaluston kehittämiseksi, joka käyttää polttoaineen hyödyksi nykyistä tehokkaammin. Sen lisäksi voitaisiin harkita ympäristöve-roja lentomatoille ja suurempia investointeja vaihtoehtoisille kuljetusmuodoille lyhyillä matkoilla.

Lentokoneiden suihkumootorien päästöt sisältävät samoja vahingollisia kaasuja kuin autojen pakokaasutkin. Lentoliikenteen normaalissa matkakorkeudessa niiden vaikutus kuitenkin moninkertaistuu, sillä ylhäällä ilma on ohutta ja ilmakehä haavoittuvampi kuin lähellä maanpintaa.

Lähempänä maata nämä kaasut usein huuhtoutuvat ilmasta sateen mukana, mutta suihkumootorien korkealla pilvien yläpuolella troposfäärin yläkerrokseen päästämät kaasut kerääntyvät ilmakehään.

USA tunnusti Baltian maiden itsenäisyyden

Presidentti Bush tunnusti Baltian maiden itsenäisyyden muodollisesti syyskuun 2. päivänä. Hän ilmoitti samalla, että yhdysvaltalainen diplomaatti lähetetään alueelle aloittamaan lähetystöjen perustaminen.

"Yhdysvallat on aina tukenut Baltian maiden itsenäisyyttä ja on nyt heti valmis luomaan diplomaattisuhteet maiden hallitusten kanssa", Bush ilmoitti pitämässään lehdistötilaisuudessa.

Viime päivien aikana yli 30 maata on muodollisesti tunnustanut Baltian maiden olemassaolon. Bushin lausuntoa oli odotettu jo useita päiviä. Häntä oli moitittu siitä, ettei hän ole toiminut riittävän nopeasti asian käsittelyssä. Hallitus perusteli viivästystä sillä, että itsenäisyyden kehittyminen on tarvinnut rohkaisua ilman että olisi puututtu presidentti Gorbatshevin valta-aseman horjuttamiseen.

Bush oli toivonut, että Neuvostoliiton lakia säätävät elimet julistaisivat Baltian maiden itsenäisyyden. Ensiksi, mutta Bush päätti ryhtyä toimiin ennen lakivaliokunnan lopullisen päätöksen julistamista.

Bush kertoi myös, että häntä rohkaisi Gorbatshevin ehdotus, jonka mukaan liitto purettaisiin ja uudistettaisiin uudeksi valtioliitoksi.

"Tämä on samanlainen vedenjakaja Neuvostoliiton poliittisessa ajattelussa kuin dramatiset tapahtumat kohti demokratiaa ja markkinataloutta," Bush sanoi. Hän piti myös muutaman päivän viivytystä tunnustuksen julkistamisessa oikeana ratkaisuna.

Yhdysvallat ei koskaan virallisesti tunnustanut Joseph Stalinin vuonna 1940 tapahtunutta Baltian maiden liittämistä Neuvostoliittoon.

Lada-tehdas ulkomaalaisomistukseen

Neuvostoliitto suunnittelee myyvänsä merkittävän vähemmistöosuuden Volga-autotehtaasta ulkomaiseen omistukseen. Todennäköinen ostaja on italialainen Fiat. Volgan tunnetuin tuote on Lada-henkilöauto.

Neuvostohallitus palkkasi kesäkuussa newyorkilaisen investointipankin Bear, Stearns & Co:n järjestelmään kauppa, jonka neuvottelujen arvellaan olevan jo varsin pitkällä.

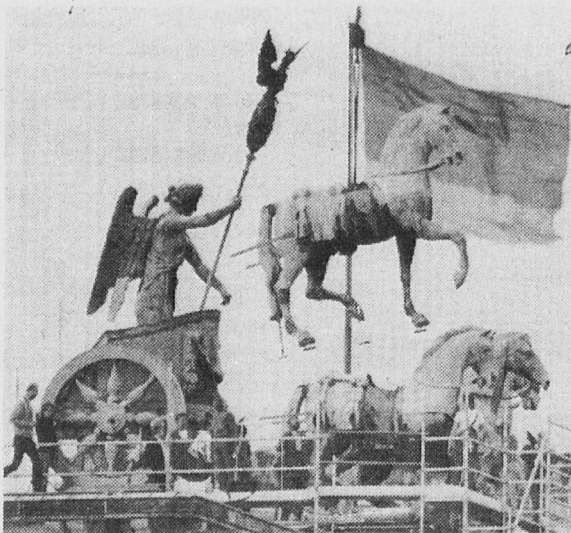
Volga-tehdas työllistää 120,000 työntekijää. Kyseessä on suurin Neuvostoliiton valtion omistama yritys, johon ulkomaalainen yhtiö sijoittaa suoria investointeja. Tähän saakka yksityistäminen on koskenut ainoastaan pieniä perheyriä.

Lada on Neuvostoliiton tärkein teollisuuden vientituote. Tehdas on jo aikaisemmin ostanut Fiatilta valmistusteknologiaa ja suunnitteluapua.

Brandenburgin portin patsaat paikoilleen

Berliinin Brandenburgin portti ja sen harjalla oleva voiton jumalattaren patsas nelivaljakkoineen esiintyy entistäkin ehompana kaupunkilaisille ja yhä kasvaville turistijoukoille. Johann Gottfried Schadowin suunnitteleman suurikokoisen veistosryhmän paikoilleen asettaminen kesti kolme päivää.

Kuuluisan portin entistämistyöt ovat kestäneet toista vuotta. Portin päällä ollut valjakko jumalattari- neen on kunnostettu liikennemuseossa, jossa kävijät ovat voineet seurata työn edistymistä. Veistosryhmä kärsi erityisesti uudenvuodenyön 1989-90 juhlinnasta, kun nuorisokipusi yli 20-metrinen muistomerkin päälle ja turmeli veistoksia.

Berliinin Brandenburger Torin nelivaljakon viimeisen hevonen laskettiin paikalleen entisen Itä-Berliinin ja Länsi-Berliinin rajan tuntumaan.

Neuvostojuutalaisten muutto epävarmaa

Israelissa pidäteltiin henkeä Neuvostoliiton kaappausdraaman aikana. Ihmisten mielessä oli kaksi kysymystä: Neuvostoliiton juutalaisten asema sekä se, miten tapahtumat vaikuttaisivat lähi-idän rauhanprosessiin.

Nyt odotetaan, vauhdittiko kaappausyritys niiden muuttoaikojen, jotka olivat päättäneet toistaiseksi jäädä Neuvostoliittoon, vai luottavatko he siihen, että hankkeen epäonnistuminen lujitti demokratiaa.

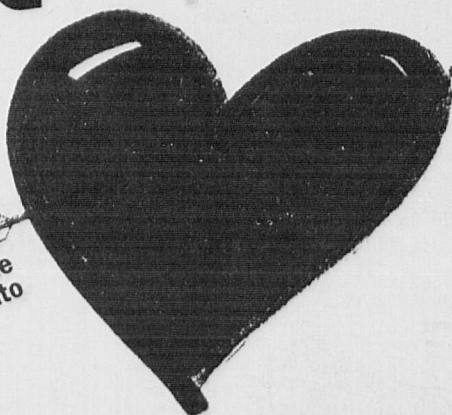
Kadulta löytyneelle Picassolle ei omistajaa

Yhdeksän kuukautta sitten Lontoossa kadulta löydetty Pablo Picasson etsaus on yhä vailla omistajaa. On epäselvää, onko teos tahallaan tai vahingossa heitetty pois vai yksinkertaisesti kadonnut.

Pienen kehystetyn ja signeeratun taulun löysi marraskuussa roskien seasta Christien huutokauppakamarin vahvistamari. Se kuuluu Picasson 1934 tekemään Aristofaneen *Lysistrate*-näytelmää kuvittavaan etsaussarjaan.

**The right
flight
to
Helsinki**

New York
Chicago
Los Angeles
Seattle
Toronto

Helsinki

COPENHAGEN
AIRPORT

Fly SAS from North America to Helsinki and enjoy a convenient transfer via Stockholm or Copenhagen Airport. Both are welcome retreats from the crowds of other European airports, offering travelers hassle-free connections. SAS has several daily flights to Helsinki that allow you to connect directly from your transatlantic flight, or linger and take advantage of wonderful tax free savings at Stockholm or Copenhagen Airport's shopping center. Mileage Plus and OnePass members earn mileage credit that may be redeemed later for free travel awards on SAS. **For more information, contact your travel agent or SAS at 1-800/221-2350.**

SAS

SCANDINAVIAN AIRLINES